ч. 20 (14.563). Львів, субота 30. січня 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Леґіон. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Прилюдний запит до П. Міністра Освіти.

ЧИ ВЧИТЕЛЬКА, ЯКА НЕ ВМІЄ НІ СЛОВЕЧКА ПО УКРАЇНСЬКИ, МОЖЕ ВЧИТИ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ? — ЧИ МОЖНА ЗАБОРОНЮВАТИ ДІТЯМ ГОВОРИТИ: „СЛАВА ІСУСУ ХРИСТУ"?

Дня 20. січня ц. р. призначив інспектор з Нового Санча на місце вчительки, яка відійшла на емеритуру, нову вчительку до одноклясової школи в Лелюхові, де викладовою мовою навчання є мова українська. Ця нова вчителька не знає зовсім ні в слові ні в письмі нашої мови і володіє виключно польською мовою та знає ще французьку і німецьку мову. Слід зазначити, що в школі крім одної дитини зовсім нема дітей римо-кат. обряду, бо діти прикордонної сторожі користають з поїзду і ходять до школи в Мушині. Нова вчителька звернулась до інспектора, щоб на її місце дав когось іншого, бо вона не знає мови місцевого населення. Але від інспектора дістала таку відповідь: „Niech się pani nauczy w 24 godz.". В селі загальне невдоволення, бо й так в останніх часах учили мало нашої мови, а тепер зовсім не будуть.

Одночасно інспектор видав обіжник, яким змінив дотеперішній плян науки у школі в Лелюхові. Текст цього обіжника такий:

Inspektorat Szkolny w Nowym Sączu. Dnia 12 grudnia 1937. Nr. 100/I. W związku z zapytaniem, jak należy rozumieć tygodniowy plan godzin dla szkół na Łemkowszczyźnie, wyjaśniam: 1) Pierwszy składnik oznacza naukę głośną, drugi składnik cichą; 2) Dla klasy I. wyznaczono razem na naukę języka pols. i jęz. ruskiego (4/3 + [illegible]) godzin tygodniowo, czyli 4 godziny nauki głośnej i 3 godziny nauki cichej. Z tego należy przeznaczyć 2 godz. (2/3) nauki głośnej i 3 godziny nauki cichej na język ruski.

Дотепер у Лелюхові вчили виключно мови української в першій клясі. Але навіть на основі цього нового пляну інспектора треба би вчити 5 год. руської чи пак „лемківської" мови тижнево. Якже може вчити цієї мови призначена ним учителька, що не знає ні „бе" ні „ме" по українськи і навіть не розуміє людей, коли вони говорять до неї?! Першою лекцією нової учительки було змушування наших дітей говорити: Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus, замість „Слава Ісусу Христу"; тих, що не вміють говорити, залишає учителька по школі.

Тому ми, батьки наших дітей, звертаємось зі запитом до П. Міністра Освіти, на якій основі позбавляють наших дітей права учитись рідної української мови і на якій основі вимагає нова учителька поздоровлення, що противиться нашому обрядові і викликує загальне невдоволення в селі?

Слід теж додати, що в найближчім селі Дубнім контрактова учителька від довшого часу є на відпустці і село зітхає за не дуже ще давніми часами, коли то вчив дяк, який не знав ніяких відпусток, коли не було ніяких шкільних буджетів і діти вміли читати й писати. Тепер по шістьох роках або й більше ходження до школи діти зовсім не вміють читати. Вже другий місяць у цім селі нема ніякого учителя. Ось таке діється у нас на Лемківщині саме тоді, коли багато українських учителів і учительок гірко бідує без праці. Тому може Пан Міністр вгляне в цю справу і видасть відповідні доручення краківській шкільній кураторії.

Андрій Дудяк, Михайло Гащак, Петро Чулак, Дмитро Ревіляк.

Румунська нагінка проти українців.

Б. премієр проф. Йорґа висунув у сенаті закид, що буковинські українці займаються протидержавною акцією. Вони намагаються українщити недосвідні румунські елементи, вихісновуючи греко-католицьку церкву на Буковині.

Італія зірве зі СССР?

Як подає кореспондент „Матена", у добре поінформованих колах говорять, що італійський уряд задумує розглянути проєкт зірвання дипльоматичних взаємин зі СССР. Як кажуть, римський уряд рішений скоро діяти на випадок, якби положення того вимагало, щоби змінити дотеперішнє становище в дипльоматичних взаєминах. Уряд прийме рішення щойно тоді, коли вияснятьcя деякі справи в Европі, зокрема — від того, як розвинеться еспанський конфлікт.

Димісія премієра Уґакі.

Ґенерал Уґакі, якому японський цісар доручив утворити новий уряд, зрікся нині тої місії. Сторож тайної печати Юаса переговорював з князем Сайондзі про те, кого тепер назначити на премієра. Преса припускає, що буде це голова приватної цісарської ради барон Гіранума.

Як подають деякі часописи, Уґакі зірвав з армією і зрікся ґенеральського ступня.

„Анґоля не є на продаж ані до винайму".

ПОРТУҐАЛЬСЬКЕ ДЕМЕНТІ.

У відповідь на поголоски з англійської преси про німецькі концесії в Анґолі, португальський уряд в офіційному комунікаті заявив, що Німеччину так само як і інші краї допускають в Анґолі лише до нормальних торговельних операцій. „Анґоля не є на продаж ні до винайму" — заявляє комунікат.

Повітряна оборона британської імперії.

У Великій Британії йде тепер пропаґанда за повітряним дозброєнням британської імперії; на те треба би затягнути можливо найнижчепроцентову позичку. Великі домінії (Канада, Австралія, Південна Африка й Індії) повинні би утворити по одній повітряній армії з 1000 літаків, Нова Зеляндія — з 400 літаків, менші кольонії — по 5 до 20 летунських ескадр, залежно від величини кольонії та її грошевих засобів.

Покищо Канада збільшила свій буджет народньої оборони до 38,000.000 долярів, себто він перевищуватиме на 11,000.000 долярів буджет з минулого року. Новий буджет передбачує дозброєння канадійської армії та скріплення оборони побереж.

5%, 20% і нічого.

НА МАРҐІНЕСІ ДИСКУСІЇ У СОЙМ. БУДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ХЛІБОРОБСТВА І ЗЕМЕЛЬНИХ РЕФОРМ.

Варшава, 28. січня 1937.

В 1924. р. відбувся в Тернополі перед тамошнім трибуналом суду присяглих великий процес проти повітового земельного комісаря Піхурського з Тернополя, обвинуваченого за зловживання влади і хабарництво. Мене призначили оборонцем з уряду. У цьому процесі, що тревав близько два тижні, переслухано стокількадесятьох свідків, майже виключно самих кольоністів зі заходу, що осіли в кількох повітах північного Поділля, і тодішнього тернопільського повітового земельного комісаря Волошинського. На розправі обговорено цілу урядову парцеляційну техніку, між іншим і спосіб, в який кольоністи набували землю й діставали допомогу уряду в матеріялах на будівлю та в грошевих субвенціях. Було це велике кольонізаційне насилення, що йому йшли на руку зруйновані війною польські дідичі.

Кольоністи діставали плодючу подільську землю майже за безцін. Уділювані їм допомоги уряду їм не вистачали і вони завжди мали ще щораз то нові домагання до уряду, яких комісар Піхурський, видний у Тернополі член польської людової партії й аґітатор всемогучого тоді премієра Вітоса, не міг сповнити, не маючи на це відповідних засобів. Розправа виказала теж, що кольоністи робили собі з кольонізації інтратний ґешефт, відпродуючи жидам дерево ваґонами, що його діставали безплатно на будівлю з державних лісів у Карпатах. Гроші за продаж дерева ховали у свої кишені, а від комісаря Піхурського домагалися щораз нових допомог у натурі. Комісар, сам великий хлополап, усеж не всі домагання міг виконати. Звідси прийшло до конфлікту між ним і кольоністами й один з них, що буквально з голодранця став власником саме при допомозі Піхурського двацятькілька морґового господарства, зробив донос до прокуратора на Піхурського, якого й приарештували. У слідчій вязниці в Тернополі сидів він к. року. Разом з предсідником розправи, пок. радником Губаєм, за кілька тижнів простудіював я тоді докладно акти слідства, щоб відтворити собі тодішній спосіб ведення кольонізації.

Обвинувачував сам шеф прокуратор Музика, супроти котрого обвинувачений поводився доволі аґресивно. В лаві присяглих засідали польські селяни й дідичі. Зізнавав теж як свідок під присягою наслідник Піхурського, комісар Волошинський. Знаючи з практики, що українських місцевих селян від парцеляції майже цілковито виключено, хоч вони давали без порівнання вищі ціни за землю від кольоністів і то готівкою, запитав я як оборонець ком. Волошинського, чому

земельний уряд не затверджував купна землі з парцляції двірських обшарів українським місцевим селянам і чи була у цій справі яка довірочна інструкція. На цей мій запит відповів свідок з місця, що справді була довірочна інструкція, що українські місцеві селяни можуть набути з парцеляції найвище пять відсотків парцельованої землі. Хід розправи моє завдання як оборонця значно облекшував. Лава присяглих одноголосно заперечила всі питання щодо обвинуваченого.

Найвище насилення парцеляційне й кольонізаційне було в 1923. р. У цьому періоді наші селяни у Східній Галичині з парцеляції скористали дуже маленько. В 1924. р. настало перше господарське заломання в Польщі. В рр. 1927. і 1928. велика звишка цін на землеплоди і тварини вишрубувала до небувалих висот ціни на землю й оживила парцеляцію. Супроти високих цін, що місцями доходили до 300 ам. дол. за один морг, себто до 2.700 золотих, кольонізація дуже потахла, зате місцеві селяни кинулися купувати землю, платячи ціни, неспівмірні до фактичної вартости. На парцеляції дідичі робили золоті інтереси, переводячи її диким шляхом, себто без дозволу земельного уряду. Наш селянин платив за землю і брав її в посідання, не журячися хвилево, що його не інтабульовано як власника куплених грунтів. Виходив з того правного переконання, що коли заплатив за землю власникові і взяв її у фізичне посідання, то земля вже й законно його і ніхто не має права йому відобрати купленої і заплаченої землі.

Звишка цін на землю заохотила кольоністів, з яких величезна більшість не мала ніяких інвестиційних капіталів, була задовжена й не вміла господарити на чорноземі — до продажі землі місцевим українським селянам. Це було тим лекше, що на основі закону про виконання земельної реформи з 28. грудня 1925. р. відпали попередні закони обмеження у позбуванні землі кольоністами. А що звичайно були вони вже інтабульовані і табуля була при городському суді, не потрібно було ніякого дозволу земельного уряду. Тут і зродилася легенда у польських колах, що наші селяни набули досі в парцеляції нпр. у тернопільському воєвідстві — дві третини, а польські селяни разом з кольоністами тільки одну третину розпарцельованої землі.

Велика господарська кріза, що у значній мірі тягнеться й до нині, припинила парцеляцію майже в цілости. Оживила її дещо теперішня незначна поправа і звишка цін хліборобських витворів. Починається знову нова фаза кольонізації. Наше східногалицьке перелюднене село всіми силами прямує до поширення свого варстату праці. Рада міністрів додатково у вересні м. р. призначує для примусової парцеляції цілу низку фільварків у Східній Галичині, і то у найбільш урожайних повітах. Нині є два головні осідки примусової парцеляції: південне Поділля (повіти: Заліщики, Борщів, Копичинці, Чортків і Підгайці) та повіти на північ від Львова (Сокаль і Рава Руська — його східна урожайна частина). І саме ті повіти виказують дуже високий відсоток українського населення.

Природна річ, що наші селяни хотять купити дідичівську землю. Польська преса з „Курієрком" у проводі робить нечуваний рейвах, що українці купують польську землю й поширюють дальше легенду про 65% купленої вже українцями дідичівської землі. Дідичі відмовляють продажі землі нашим селянам, заслонюючись тим, що можна їм продавати її лише польським селянам і кольоністам зі заходу. Інтервенція у старости чи у земельного комісаря кінчається тим, що заявляють, що не мають впливу на рішення дідича, кому він має продати. Дідич знову каже, що робить це на натиск згори. І фактично у богатьох випадках наші селяни не можуть купити сьогодні при парцеляції навіть тих пять відсотків, про які згадував свого часу ком. Волошинський у тернопільському суді.

Клясичний приклад з життя навів пос. Пеленський у своїй промові в буджетовій комісії сойму 26. ц. м. Дідичці зі Заліщик Стеллі Турнау призначили цього року 525 моргів на примусову парцеляцію. Згори форсується кольоністів зі Заходу і їхніх зголошень є вже більше як половина. Нашим селянам оферують до купна з 525-моргового коплексу всього 25 моргів і то дальше положених. Робить це не цілих пять відсотків. Дідичка не від того, щоб продати більше нашим селянам, але істнує гора. Інтервенція у місцевого старости була безуспішна, навіть щодо того, що продав своїх 7 моргів і дав задатку 3.500 зол. при одній парцеляції.

В Глубічку Вел., тернопільського повіту, піднято знову парцеляцію. Вже давніше осіли там кольоністи, творячи окрему нову громаду Сенкевичівку. Місцеві селяни (село українське), очевидно хотіли купити дещо землі і пішли до місцевого дідича графа Плятера. Від нього довідалися, що на основі якоїсь урядової інструкції — мабуть самого міністерства хліборобства і земельних реформ — українським місцевим селянам можна продати 20 (двацять) відсотків землі, призначеної на парцеляцію. Як кажуть, кольоністи малиб виключне право набути 60% — решту, себто 20%, місцеві поляки. Такий має бути теперішній парцеляційний ключ у Східній Галичині, але й того ключа (20%) буквально ніде не придержуються. Звичайно на практиці нема ні 5%, ні 20%, бо в дійсності є ніщо, або майже ніщо.

Справу парцеляційної політики уряду на українських землях обговорили на соймовій буджетовій комісії при міністерстві хліборобства пос. Целевич і його заступник в комісії посол Пеленський і пос. Целевич голосував одинокий проти буджету цього міністерства. Присутній міністр Понятовський наведені пос. Пеленським факти назвав сплетнями. Наше громадянство має про це свою думку, бо говорять до нього тверді факти життя.

Д-р Степан Баран.

Болгарсько-югословянська приязнь крізь париське віконце.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 25.січня 1937.

I.

Болгарські змагання за свободу і політичну соборність викликували завжди в українському суспільстві щирий та сердечний відгук. Українсько-болгарська приязнь має вже вироблену свою традицію ще з часів Драгоманова, а до нинішнього дня на сторінках болгарської преси подибуємо нераз дуже прихильні статті й замітки про українців, про наш культурний і політичний розвиток.

Як відомо, ідея соборної Болгарії завершилась була на початку збройних болгарських змагань за волю на основі договору в Сан Стефано. Та небавом потім, берлінський договір з 1878 р. поділив болгарську націю на три частини: Македонія припала султанові без ніяких застережень, з болгарських південних земель повстала т. зв. Східна Румелія, автономна провінція, що була під окремою адміністрацією, а тільки північні болгарські области ввійшли до національного болгарського князівства, що було ще тоді під номінальним покровом султана. Боротьба за самостійність і соборність Болгарії виповнила цю дуже криваву історію балканського півострову аж до недавніх днів. Визвольну війну християнських народів проти турецької імперії в 1912-ім році приготовила Болгарія заздалегідь дипльоматичним шляхом: договорами зі Сербією і Грецією, думаючи, що ці умови здійснять її політичну соборність. Але конфлікт зі Сербією і Грецією щодо поділу турецької спадщини викликав війну Сербії, Греції і Румунії проти Болгарії, яка втратила тоді Македонію, ба навіть Добруджу. Румуни окупували цю болгарську землю майже без бою, бо Болгарія занята боротьбою зі Сербією і Грецією, не мала своїх військ біля румунського кордону.

Проти тієї румунської займанщини протестував професор в Колежі-де-Франс, нині вже покійний Люї Леже, відсилаючи румунському урядові всі відзначення, які він отримав від тієї держави. А цей самий професор Леже викладав в 1904-ім році цілий курс про Шевченка в тій першій школі Франції. Професор Леже належить одночасно до галерії приятелів Болгарії і України і тому ми дозволили собі згадати його імя на цьому місці. У великій війні Болгарія станула в рядах осередніх держав і, програючи її, втратила доступ до Егейського моря, відступаючи Західню Тракію Греції; кордони Сербії зблизилися на 50 кільометрів до Софії, а румунська границя поведена тепер 15 кільометрів від Варни над Чорним Морем.

II.

Короткі дві статті договору між Болгарією і Югославією, що обіцюють собі „вічний мир", наче викреслюють Болгарію з табору націй, що боряться за ревізію трактатів. Югославія є в тісному союзі з Грецією і Румунією, двома великими ворогами Болгарії. Болгарські часописи заборонені ще і нині в Югославії, а оголошений текст договору не дає ніякого зобовязання Югославії щодо болгарської меншини, що живе в її кордонах. Становище Югославії в політичному світі скріпилося на цілій лінії. Не треба хіба забувати, що французька преса тріюмфує. Які практичні користи дасть ця угода Болгарії, покаже щойно майбутнє. Можнаб тільки побажати Болгарії, щоб цей договір став початком нової і щасливішої доби в її житті, бо тяжко подумати, щоб болгарський нарід зрікся раз на-все своїх справедливих національних домагань. Чи зміниться тепер політика Югославії супроти Румунії і Греції — важко вгадати, бо — як досі — нема познак цього.

Замітне, що німецький ревізіонізм, такий гомінкий в останніх часах, не викликав ніяких ревізіоністичних наслідків в ході закордонної болгарської політики. Мабуть тому, що німецька карта не принесла болгарам, як виказало минуле, політичного щастя.

Юрій Студинський.

Берлінські вистави в 1937-ому році.

Берлін, у січні 1937.

Головний берлінський виставовий уряд проголосив перед кількома днями програму вистав на 1937-ий рік, що цим разом відбуватимуться вже в нових, щойно викінчених галях, спеціяльно пристосованих до великих імпрез. Особливу увагу звертатиме величезна виставова галя, яка сама одна змоглаб примістити найбільші міжнародні вистави. Її побудували після минулорічного пожару, бо виявилося, що Берлін став справжнім центральним містом не тільки для власних, німецьких вистав, але й для міжнародніх, і з кожним роком усе більше притягає відвідувачів із провінції та закордону. І так минулого року берлінські вистави осягнули таке число відвідувачів, якого ніхто не сподівався. Із звідомлення центрального виставового уряду довідуємося, що берлінські вистави відвідало 3,200.000 осіб та що між ними було понад 50% гостей із провінції і 10% із закордону, чого ще досі не бувало.

Цього року Берлін побачить у себе 6 загальнонімецьких і 3 міжнародні вистави, що в дечому відбігатимуть від дотеперішніх вистав.

Виставовий сезон розпічнеться з кінцем січня т. зв. „**Зеленим Тижнем**" (Ґріне Вохе), що має вже свою вироблену марку й завжди тішиться великою фреквенцією хліборобських інтересентів, що прибувають кожного року до Берліна, щоб запізнатися з новими технічними досягненнями на полі сільського господарства та приглянутись дотеперішнім осягам, ілюстрованим звичайно прекрасними образами, графіконами і предметами. Заразом це наче карнавальовий ярмарок, коли село хоче закоштувати міських розривок: тому в цьому часі уладжуються вже від довшого часу відомі міжнародні показові **кінські турніри**, на які зіздиться фахова міжнародня публика.

Старою славою тішиться теж „Інтернаціональна **вистава авт і мотоциклів**", що в минулому році зібрала мало що не **міліон** відвідувачів. І на цей рік вона заповідається дуже добре й уже тепер зголосилося до неї, як довідуємося, далеко більше чужих виставців, як минулого року. На цій виставі мають бути виставлені деякі машини нової конструкції, можливо теж і перші т. зв. народні авта, над якими

вже від двох літ працює німецький автомобілевий промисл.

Від кількох літ іде теж щорічно „**вистава водяного спорту**", що, як знаємо, має зокрема в Берліні та в околиці чимало завзятих прихильників.

Зате цілком новою буде „вистава **німецьких текстильних виробів**", що відбудеться весною ц. р. і має показати досягнення Німеччини в цій, такій загроженій ділянці німецького виробництва, що від деякого вже часу мусить обходитися дуже невеликою кількістю закордонної вовни й бавовни та використовує чимраз більше власні німецькі матеріяли.

Заграниця матиме на цій виставі нагоду переконатися, чи і як далеко зайшла Німеччина на примусовім шляху до самовистарчальности та як виглядають нові вироби, які врештою вже в більшій кількости можна відтепер бачити й купувати на щойно розпочатих випродажах.

З початком літа під протекторатом міністра Ґебельса відбудеться цікава вистава „**Дайте мені 4 роки часу**", на якій будуть унагляднені внутрішні й зовнішні досягнення нової Німеччини, неначе яке звідомлення з 4-літної національно-державної праці.

При кінці літа випаде улюблена тут „**велика німецька радіовистава**", що давно вже вийшла поза рямці фаховости і притягає щоденно до 10.000 відвідувачів з найширших кол німецького громадянства, яке незвичайно живо цікавиться радіом.

З приводу XI. Міжнародного Конґресу Молочного Господарства, що відбудеться в Берліні від 21. до 29. серпня, буде уладжена „**Міжнародня Вистава Молочного Господарства**", в якій повинні взяти участь і наші молочарські організації. Попри фахову частину, що вже тепер заповідається якнайкраще і буде безперечно найбільша та найориґінальніша в цій ділянці, передбачені ще окремі молочарські вистави культурно-історичного змісту, як напр. „Молоко в культурі й житті народів" і т. ін.

Від 24. вересня по 5. жовтня триватиме ориґінальна вистава „**готелярського й куховарського промислу**", що минулого року стягнула чверть міліона глядачів.

Виставовий сезон закінчиться „**Міжнародньою Мисливською Виставою**" (2.—21. листопада), що буде зорґанізована під протекторатом през. міністрів Ґерінґа при співучасти приблизно 30-ти держав та обійме сім виставових галь на просторі 40.000 квадр. метр'в. Ця вистава цікава тим, що вона відновить стару традицію після чвертьвікової перерви: остання вистава такого типу відбулася у Відні 1912. року і мала тоді великий успіх. Теперішня вистава буде теж звязана з міжнароднім мисливським конґресом.

Як бачимо, програма берлінських вистав незвичайно багата й ріжнородна і тим ріжниться від фахових вистав у Ляйпціґу, Бреслявї, Кеніґсберґу та Гамбурґу.

З. Кузеля.

Комітет неінтервенції збереться негайно.

Як повідомляє Авас, комітет неінтервенції має зібратися негайно, щоби розглянути вислідні німецьким урядом запити. Німецькі кола вдоволені, що Велика Британія виявила стільки зрозуміння для німецького становища. Сподіються, що пощастить поладнати всі справи, звязані з неінтервенцією.

Британійський уряд в новій ноті повідомив Рим і Берлін, що приняв до відома італійське домагання усунути добровольців з Еспанії та запитав, коли Італія заборонить добровольцям міздити до Еспанії.

Британійські амбасадори в Берліні, Римі, Парижі, Москві та Ліссабоні зложили нову ноту з домаганням ввести заборону для добровольців у всіх краях рівночасно.

На вчорашньому засіданні комітет неінтервенції, розглядаючи справу контролі еспанських пристаней і кордонів поза Еспанією, стрінув труднощі. Перше — Португалія не дозволює переводити контролю на своїй території. Друге — СССР хоче, щоби його фльота контролювала еспанські береги разом з англійською, французькою, італійською та німецькою.

Комітет поставив деякі запити 27-ом урядам, а заки їх дістане, розглядатиме питання посередньої інтервенції. Ледви чи вдасться спинити виїзд добровольців від 15. лютого.

Абісинські партизани дальше воюють.

Як оповідають абісинці, що приїхали до Судану, рас Деста безпосередньо командує партизантським загоном, зложеним що найбільше з 3.000 людей. **Інші загони воюють на власну руку і координують свої виступи з расом Дестою лише тоді, коли можуть. Абісинські партизани в ніякому випадку не думають втікати до Судану чи до Кенії — дотепер лише одиниці перейшли кордон.**

Тимчасом італійці переводять енергійно студії терену та будову шляхів на цілому просторі на захід і північ від озера Тана. Над озером недалеко Ґондару має повстати нове місто.

ЗА ОКЕАНОМ.

СВЯТО „ПРОСВІТИ" В НЮ ЙОРКУ.

В неділю 20. грудня м. р. відбулося в нюйорськім Народнім Домі заходом центрального комітету українських національних товариств та просвітянського делегата М. Дудри зі Старого Краю вдатне свято „Просвіти" на поклик Матірнього Т-ва „Просвіта" зі Львова, щоб підготовити належно 70-ліття матірнього т-ва у 1938 р. Свято складалось із трьох частин. У першій частині виставлено з гарним успіхом сценічну картину А. Курдидика „Ой, та Просвіта"; у другій частині відбувся концерт, у якому взяли участь такі сили: хор ОДВУ, орхестра М. Гайворонського і дві декляматорки: п-на Н. Пасічник та Ева Білик. Виступав теж мужеський та мішаний хор під орудою М. Кириченка. Дбайливо підготовані і знаменито виголошені промови М. Дудри та д-ра Л. Мишуги зробили прегарне враження і під їх впливом заінсценізовано третю частину, себто збірку на ювилейний дар „Просвіті". Дехто з приявних, як Роман Слободян із Елізабет, дали десятки долярів, інші давали менше, але збірка принесла гарну суму на початок. Збірку буде продовжувати нюйорський центральний комітет. Успіх свята був прегарний. Він був би ще кращий, як-

СТ. СІРОПОЛКО. 4

ВОЛОДИМИР ЛЕСЕВИЧ.

(Докінчення.)

На українські теми Лесевич вмістив декілька статтей. Так, слід згадати, що 1877 р. в одному еспанському журналі вмістив він чотири статті про Шевченка, в часописі „Мір Божій" (1895, 4) вмістив статтю „Денисовскій козак Чмыхало и его сказки" (про Р. Чмихала прочитав також реферат в Ґеографічнім Товаристві у Петербурзі 23. березня 1894 р.), в журналі „Русская Мысль" (1904, 1 і 2) вмістив статтю „Евгеній Павлович Гребенка", де подав дуже докладну характеристику Е. Гребінки, як українського та російського письменника, вказуючи, що його українські твори залишаться цінним надбанням української літератури, тоді як російські його твори нічого не варті.

Лесевич не раз висловлював жаль, що не володіє українською мовою настільки, шоб писати нею статті наукового характеру. Як свідчить Михайло Грушевський у некрольозі про В. Лесевича („Записки НТШ., т. 68), Лесевич „носився з плянами прожити в Галичині довший час для практичного присвоєння української мови і потім розпочати публичні виклади у Львові з своїх улюблених наукових сфер".

З числа статтей Лесевича є лише дві в перекладі на українську мову з ориґіналу в російській мові: це вступна стаття до оповідань Р. Чмихала та стаття „Помпеянське Ізіюм", що вміщена в „Науковому Збірнику", присвяченому проф. М. Грушевському з нагоди 10-літньої його наукової праці в Галичині.

1904 р. Наукове Товариство ім. Шевченка надіслало привітання В. Лесевичеві з нагоди 40-ліття його літературної діяльности. Дякуючи за це привітання М. Грушевському, Лесевич писав йому по-українськи: „Вважаю щасливою можливість з Товариством одностайної праці на користь народові нашому та оживляюся міцним переконанням, що наше теперішне сумне життя заступить світла будучність".

В кінці 70-их років В. Лесевич серед української молоді в Петербурзі орґанізував українське земляцтво з метою студіювання економії, етноґрафії, та взагалі української культури, а також видання збірників, присвячених Україні. Вже перший випуск збірника, присвячений Полтавщині, був майже готовий до друку, але видання збірника не здійснилося, бо саме тоді Лесевич був засланий на Сибір. Згодом Лесевич був одним з ініціяторів заснування у Петербурзі Благодійного Товариства видання дешевих книг для народу, але через деяке розходження з головою того товариства активної участи в ньому не брав.

Слід згадати також про те, що Лесевич заснував при Літературнім Фонді у Петербурзі фонд ім. Шевченка і вніс на цей фонд першу пожертву — 500 карб.

В. Лесевич не раз допомагав грошевими датками М. Драгоманову в Женеві та радикалам у Галичині в їх видавничій діяльності.

В. Лесевич своїм світоглядом не належав до українців-самостійників. Він був гарячим прихильником національної автономії України. Як правдиво зауважив С. Єфремов у своїй статті „Памяти Вл. В. Лесевича" („Кієвская Старина", 1905, 11—12), „відірваний обставинами особистого життя й громадської діяльности від рідного ґрунту з дитячого віку, В. Лесевич всеж не перевернувся в „общеросса". З роками привязання до рідного краю не тільки не зменшувалося, але все збільшувалося і дійшло накінець до того, що в останніх роках пристав до українського руху".

Згадаю тут, накінець, що В. Лесевич заповів свою бібліотеку яких 4-ох тисяч томів Науковому Товариству ім. Шевченка у Львові, де вона дотепер зберігає свою цілість

* * *

Залишається сказати декілька слів про В. Лесевича, як людину.

Вже згадували ми про те, що Лесевич не належав до якоїсь революційної партії. — він був, так мовити, революціонером духа, бо все своє життя боровся проти всякого насильства — політичного, духового чи морального. Через те Лесевич гостро осуджував Л. Толстого за його вчення про непротивність злу. В листі до свого приятеля Григорія Потаніна, відомого дослідника Монголії й Китаю, він писав про себе так: „Моя віра — це віра Юрія Переможця, що був вільний від толстовщини та з драконом не розводив балачки про непротивність злу".

В. Лесевич визначався надзвичайною людяністю та спочутливістю до кожного, хто потрі-

би не важна перешкода, а саме семий конгрес „Обєднання“, який відбувався в готелі Пенсильвенія і затягнувся до пізної ночі. На конгресі було багато делеґатів і дехто із передових нюйорських громадян, які не могли взяти участи в концерті.

ПОБАЖАННЯ ҐУВЕРНЕРА З НАГОДИ ВИСТАВИ „НАТАЛКИ ПОЛТАВКИ“.

Велику салю театру „Венеція“ при 7-ій еве-нї й 58 вулиці в Ню Йорку виповнила по береги українська публика, яка прийшла поглянути на першу виставу української звукової фільми „Наталка Полтавка“. Фільма „Наталка Полтавка“, основана на відомій опереті І. Котляревського, відповідно змінена до вимог екрану, обіймає теж деякі драматичні вставки. Щоб звязку зробити як найбільш драматичною та цікавою, додано багато українських пісень, український балет, деякі нові особи і т. п. Музика проф. Шведова додає цілій фільмі чару. Спеціяльно з нагоди появи фільми д-р Л. Цегельський зредаґував артистичне лібретто в англійській та українській мові, яке основно пояснює значіння Івана Котляревського та його „Наталки Полтавки“, крім того переповідає коротко підготову фільми корпорацією Василя Авраменка. Лібретто переповнене світлинами зі самої фільми, портретами дієвих осіб, автора „Наталки Полтавки“ та Авраменка. Виставу попередило вступне слово голови корпорації М. Бойчука і д-ра Л. Цегельського. Після вистави арт. Авраменко викликав на сцену всіх артистів та членів і уряд корпорації та склав їм подяку за працю. Публика витала всіх оваційними оплесками. Свято закінчилось гимнами американським та українським. По виставі відбулося приняття для артистів та запрошених гостей у ресторані Розова, де виголошено цілу низку привітів та промов. Перший привіт був від ґувернера стейту Ню Йорку, Герберта Лімана та його жінки. Обоє вони склали побажання з нагоди появи першої української фільми та оправдали свою неприявність тим, що мають вже раніше запрошення на інше свято.

ДЕЩО ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ХОР ІЗ СКРЕНТОНУ.

Український Громадянський Хор у Скрентоні, Па., оснував у лютому 1930 р. гурток любителів української музики у Скрентоні й околиці. Після кількох виступів у Скрентоні хор почав уже від 1931 року їздити з концертами до інших місцевостей. Під новий рік 1933 р. він виступав з концертом у Філядельфії. Взагалі за час свого існування хор виступав прилюдно 40 разів майже в десятьох містах Пенсильвенії і двічі у Бінґгемтоні, Н. Й. В теперішньому часі хор складається з 52 членів із 6 ріжних місцевостей. Зі Скрентону до хору належить 21 членів, решта 31 з інших місцевостей. Не зважаючи на це, члени пильно приїздять на проби і тільки їх любові до співу треба завдячити, що цей хор удержався такий довгий час. Репертуар хору складається виключно з українських народніх пісень, аранжованих відомими українськими композиторами, як Лисенко, Кошиць, Леонтович, Ступницький, Стеценко й інші. Всі пісні хор співає без акомпаніяменту. Крім українських пісень у репертуарі хору є теж американські народні пісні. Більшість хористів — це в Америці уроджені молоді хлопці й дівчата. Між жіночими голосами в теперішньому складі нема ніодного хориста, уродженого у старім краю. Між мужчинами є їх тільки 7.

КОМПОЗИТОР ПЕЧЕНІҐА-УГЛИЦЬКИЙ ПРО НОВУ ФІЛЬМУ „НАТАЛКА ПОЛТАВКА“.

Відомий український композитор і диригент Павло Печеніґа-Углицький, який перебуває тепер в Америці у розмові з представником американської „Свободи“ висловив свій погляд про дві фільми „Наталки Полтавки“: першої сфільмованої на Сов. Україні, другої у Злучених Державах корпорацією Авраменка.

В совітській „Наталці“ дуже добрі актори. Найкращий з усіх Микола, чудовий голос і чудовий актор. Другий — виборний. І як тип і як співак дуже добрий. Щодо жіночого персоналу цього вже сказати не можна, бо Наталку грала одна акторка на сцені, а звукова машина віддавала голос не її, але артистки Литвиненко. Під музичним оглядом цілість — слаба.

Друга фільма — це справді „еміґрантська“ „Наталка Полтавка“. Виставлена не на Украні, але на еміґрації. Беручи під увагу музичний бік, признаюся, говорив композитор, що музика мене захоплювала. Композитор вивязався зі свого завдання куди краще, ніж у совітській фільмі. Словом, музика — це найсильніша сторона другої фільми.

Щодо артистів, то п. Швець добрий тип і добрий співак. П. Крюна теж виглядав і грав без напруження. Микола відограв свою ролю приємно. Возний, хоч трохи переґравав, то як тип був правдивий. І Наталка, хоч тип чужий, велика співачка.

Краєвидом у совітській „Наталці“ може захоплюватися хіба той, хто своїми очима Полтавщини не бачив. У совітській фільмі пропаганда хитро закрита, але вона є.

В „еміґрантській“ „Наталці“ теж можна знайти щось подібне в пияцьких сценах. Цього пиянства справді забагато. Виходить, що наш нарід усе пє. Режисерія повинна таких річей вистерігатись. Цього можна оминути беручи до праці людей, які не тільки знають справу фільмової продукції, але знають теж наш побут та ставляться до нього з пошаною. На майбутнє слід цього вистерігатися. Хто бачив такі фільми як „Дон Кіхот“ з Шаляпіном, „Гайдамаки“ чи „Тараса Бульбу“ той знає, що створити справжню мистецьку фільму не так легко і тому саме організаторам справи крім енерґії і захоплення треба ще знання, обережности і поважного наставлення до своєї прокукції.

бував допомоги чи поради. Досить згадати тут, з якою сердечністю поставився він до Петра Карманського, коли той вчився у Римі в духовній семинарії. Лише завдяки матеріяльній допомозі Лесевича П. Карманський міг студіювати у львівському університеті, коли його звільнили з семинарії. У своїх спогадах про Лесевича П. Карманський, між іншим, пише: „У кожнім він (Лесевич) цінив передовсім чоловіка і нікого не осуджував безоглядно, хіба людей підлих“. („Літ.-Наук. Вістник“, 1906, 1).

В. Лесевич завжди охоче допомагав молодим письменникам і науковим працівникам своїми порадами.

На закінчення дозволю собі навести тут для характеристики В. Лесевича, як людини, уривок з листа українсько-російської письменниці Олександри Шабельської до Е. Ґанейзера, автора статті „В. В. Лесевич в письмах и воспоминаніях“ („Голос Минувшаго“, 1914, 8): „Як людина, це було рідке сполучення ума й гарячого серця, а до того ця широчінь і ріжносторонність освіти. Не було нічого ні в минулому, ні в сучасному, ні в майбутньому, про що не можна булоб поговорити з ним“.

До цих слів О. Шабельської можна додати те, що Лесевич умів підійти до кожного та захопити його своєю розмовою, незалежно від того, хто був його співбесідником: чи людина з освітою, чи простий селянин, чи навіть маленька дитина, — для кожного з них він знаходив і відповідну тему, і привітне слово, а для всіх їх разом був учителем правди та добра.

Новий літературний конкурс „Діла“.

Редакція „Діла“ розписала новий конкурс на оповідання або новелю з нашого життя, у довільній формі, розміру не більше як три фейлетони (30 сторінок рукопису шкільного зшитка).

Рукописи можна посилати під власним прізвищем або псевдонімом; в останньому випадку треба означити оповідання псевдонімом і одночасно покласти псевдонім теж на зачиненій коперті, в якій треба помістити власне прізвище з адресою.

Тема оповідання — довільна, але дія, особи або тло повинні бути з українського життя. Головна прикмета: оповідання мусить бути живе і цікаве. Авторам залишаємо повну свободу у виборі теми та форми твору, починаючи від історичного оповідання аж до гумористики.

Рукописи присилати тільки на одній сторінці, по змозі на машині, або дуже виразним письмом.

Речинець присилки рукописів: до 1-го лютого 1937.

Найкращі з присланих оповідань видрукуємо у фейлетонах „Діла“ і коли закінчимо їх друк, читачі самі голосуватимуть, які з них і в якій черзі нагородити.

За прислані на конкурс оповідання Редакція „Діла“ призначила 7 нагород:

I. нагорода . . . . 50 зол.
II. нагорода . . . . 30 зол.
III. нагорода піврічна передплата „Діла“.
IV. і V. нагорода: всі видання „Діла“ крім бібліотеки „Діла“.
VI. і VII. нагорода: перших 12 томів бібліотеки „Діла“.

За обєднання арабських народів.

Відомий арабський політик Ріяд Бей Сельг вибирається на прощу до Мекки. Там він предложить проект „Ліґи арабських народів“, зложеної з Геджасу, Неджду, Ємену, Іраку та Єгипту. Опісля увійшла би туди ще й Сирія та Палестина.

СИРІЙЦІ НЕВДОВОЛЕНІ.

Населення Сирії критикує політику націоналістичного бльоку. Він — мовляв — підписав пакт з Францією щойно тоді, коли запевнив собі з її боку підтримку у володінні краєм; лише Франції може нац. бльок завдячувати перемогу в недавніх виборах. Бльок не зеднав собі симпатій арабського світу, справа Александретти й Антіохії є зразком його шовіністичної та інтриґантської політики. Коли нац. бльок хоче утриматися при владі, він мусить перевести сильну внутрішню модернізацію. Сирії треба надпартійної та ліберальної політики.

Тимчасом сирійський уряд, у порозумінні з французьким високим комісарем, проголосив загальну амнестію для всіх сирійців засуджених і тих, що виїхали на еміґрацію після повстання друзів 1925 р. Та амнестія дасть змогу багатьом визначним арабським діячам, пропаґаторам панарабської ідеї, вернутися до краю.

Навашіна вбили масони.

Вдова по убитому Навашіні заявила представникові щоденника „Парі-Суар“, що на її думку її чоловіка не убили націонал-соціялісти ані большевики, лише „тайні сили, що не є ні фашизмом ні большевизмом і що мають дуже великий вплив у всьому світі.“ Як відомо, Навашін був активним масоном. Цікаве, що співробітника Навашіна Вікторія Ліча, що виступав проти СССР як фінансовий агент британського уряду, убив хтось перед двома тижнями в Монте Карльо в дуже загадкових обставинах.

—o—

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД.

Японське чудо.

I.

РЕКОРДОВИЙ РОЗВІЙ ПРОМИСЛУ

Коли англійці збомбардували в р. 1863. Кагосіму признали японці, що техніка европейської продукції стоїть вище від примітивного, похатнього японського промислу. Від того часу почали вони висилати свою молодь до Англії, Америки і Німеччини на технічні студії, щоби використати технічні здобутки Европи у власних варстатах. Коли ця молодь вернулась, зачався зріст японської продукції, який в 1868—1914. рр. дійшов від нулі до 850 тисяч робітників, занятих у промислі. Цей зріст збільшився на дальших 650 тисяч в роках світової війни, а в часах кризи зріс більше як у двоє.

Величезний зріст японської промисловости найбільше замітний, що в часі, коли мікадо Мейджі рішив зевропеїзувати Японію, істнувала там лише одна фабрика. Нині є їх більше, ніж 30 тисяч. Зріст цієї промисловости звернув на себе увагу Міжнародного Бюра Праці, яке у вступнім слові обширної монографії*), присвяченої Японії, пише: Розвій японського промислу є дуже застановляючий, бо цей край не посідає ані більших природних багацтв, ані достаточної кількости підставових промислових сирівців.

І дійсно Японія не має у вистарчаючій кількости ані заліза, ані вугілля, ані нафти, бавовни, вовни чи скір.

КРАЙ НИЗЬКОГО СПОЖИТТЯ.

Японія є не лише краєм високої продукції, але ще більше краєм дуже низького спожиття. Тому, що приріст багацтва краю рівняється кількости заощаджених дібр, а ті знов відповідають ріжниці між продукцією і спожиттям, висока продукція і низька консумція сприяє скорому збільшенню народнього майна.

Придивімся японському спожиттю і порівняймо його з відповідними даними для Польщі. Ось кілька даних **заробітної денної плати робітників у Японії і в Польщі в перечисленні на золоті.**

	Японія зол.	Польща зол.
[illegible] промисел	1.75	5.20
[illegible] промисел	2.50	5.64
[illegible] промисел	2.30	5.20

Порівнання ґльобальної **суми буджетів суспільних обезпечень** в Японії і в Польщі:

	Японія міл. зол.	Польща міл. зол.
рік 1927	68.3	416.7
рік 1936	62.9	558.1

Отже квота призначена на суспільні обезпечення в Польщі була 8 разів вища ніж в Японії, хоч число обезпечених робітників було в Японії 5 мільонів, а в Польщі лише 1 міліон.

З черги пригляньмось **урядничим платням:**

	Японія зол.	Польща зол.
Річна пенсія премієра	14.500	72.000
Річна пенсія міністра	10.800	48.000
Річна пенсія віцеміністра	8.700	36.000
Річна пенсія посла до сойму	4.500	11.000
Місячна пенсія офіц. поліції	60	240
Міс. пенсія постерункового	45	150

Тих кілька зіставлень доказує, що платні в Японії є 3, а навіть 4 рази нижчі, ніж у Польщі. Тому Японія може меншу частину свого буджету призначувати на особові видатки, а більшу на інвестиції, як: будову залізниць, шляхів, збросння, тощо. В Польщі є навпаки.

Японські підприємці осягають зиски, які призначують на розбудову і основування нових фабрик, а держава не лише не перешкоджує їм у збогачуванні себе, але ще й помагає і тішиться ним. Доказом цього хай послужить факт, що **цілий японський промисл і торговля скупчені в руках кількох родин.** Треба тут додати, що в початках індустріялізації Японії сам уряд почав основувати фабрики тому, що не було ще тоді приватного капіталу. Однак починаючи від 1895. р. почав їх уряд випродувати в приватні руки. Велитенський розвиток японського промислу, який зараз після цього понйшов, доказує ясно, **що уряд поступив правильно.**

*) „Le Travail industriel au Japon" Geneve 1933, стор. VII—444. „Aspects sociaux du developpement industriel au Japon". Geneve. 1934. стор. 2

ВИСНОВКИ.

До них кожний читач сам легко дійде. Обмежимось до ствердження, що господарська політика Японії зовсім неподібна до польської, хоч цілі, що їх поставили собі держави (упромисловлення краю), ті самі. **Японія більшу частину свого доходу призначує на інвестиції а Польща, на консумцію.** Однак не кінець на тім. Японія має найдовший час праці, бо від 10 до 12 годин денно, а Польща хоче під цим оглядом здобути рекорд у скорочуванні часу праці. Японія безпереривно раціоналізує, концентрує, а тимсамим здешевлює продукцію. Державні фабрики віддає в руки приватних підприємців, а в нас консеквентно їм їх відбирає.

КОНСУМУЮТЬ УСІ ДОХОДИ.

Ми передали у скороченні статтю варшавського „Курієра Польського", а тепер хочемо ствердити, що **східно-галицькі** відносини в порівнанні з японськими прямо фатальні. **Самоврядні буджети** (на які не маємо ніякого впливу), почавши від громадських і волосних, а скінчивши на воєвідських, **майже виключно консумційні.** Є повіти, де не збудовано не лише ані 1 км. нового битого шляху, але не направлено старих, збудованих перед світовою війною. Це діється тоді, коли наложено новий дороговий податок, а самоврядні податки зросли кількакратно і лягли страшним тягарем на дрібного, малоземельного селянина. Коли перед війною кожний повітовий виділ покривав платню чотирьох службовців (секретаря, люстратора, дорогового і водного інжиніра), а цілу решту свого буджету призначував на будову доріг, шпиталів, тощо, то нині має кожний повітовий виділ кілька тузинів урядовців, які **консумують всі його доходи** так, що на інвестиції нічого не лишається. Через те східногалицьке село крайно зубожіло, голодує, вимирає на тиф і сухоти і просто топиться в болоті.

Якщо йде про **упромисловлення трьох східно-полудн. воєвідств,** то в тій справі не робиться нічого. Приватній підприємчивости ставлять перешкоди. Особливо українець зустрічає чимало адміністраційних перешкод. Знаю випадок, де в однім селі хотіли селяни побудувати кооперативний дім, тому купили площу, звезли цеглу, камінь, вапно, дерево і пісок. Однак до будови не прийшло, бо адміністрація не позволяє зробити контракту — мовляв — площа є публичним добром, отже треба позволення сойму. Однак це зовсім не перешкоджало тій самій адміністрації поробити контракти на такі самі площі в двох сусідніх селах. Від тої пори минуло 10 років. Будівельні матеріяли, закуплені і звезені великим накладом гроша, знищилися, пропали, а контракту все ще зробити не можна. Кооператива все ще міститься у винайменій домівці.

Коли не адміністраційні перепони, то надмірні оплати і податки руйнують підприємчиву людину.

При кінці 1936. р. був я свідком такого моменту: секретар одного пов. виділу взивав у присутности заступника старости солтисів цілої волости, щоб подавали імена і прізвища немилих собі селян. Присутній на зібранні інспектор скарбового уряду — сказав він — запише собі їх і знищить.

А В НАС?

Наше громадянство також дуже розмірно мало думає про упромисловлення краю. Наші чинники — маю враження — бояться молодих людей, а щоб дати комусь стипендію на виїзд за границю для вивчення чужих технічних здобутків — про те і мови нема. Знаю одно товариство у Львові, яке статутово обовязане було давати стипендії і вдержувати бурсу для дітей своїх членів, що платили річно дуже поважну суму з титулу вкладок. На жаль, усі доходи товариства з малими виїмками консумував одинокий урядуючий директор повних 15 літ до спілки з кількома втаємниченими і незмінними членами Надзірної Ради. Ось так пропала бурса і стипендії.

Найвища пора і нам подумати про упромисловлення краю, щоби тим чином зменшити дошкульне безробіття серед інтеліґенції і селян.

Василь Межигір

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

БРАНЖЕВИЙ КУРС В СОЮЗІ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ У ЛЬВОВІ.

В суботу вечір буде закінчений І. Бранжевий Курс, що його влаштував Союз Українських Купців. Зголошених слухачів було поверх сотка, але з причини морозів звилось і залишилось до кінця 51 (в тому 8 жінок, а з мужчин 3 волиняків). Є між ними молоді, початкуючі купці, є такі, що ведуть уже кілька літ торговельні підприємства і є теж такі, які готуються щойно до відчинення крамниці. Один слухач приїхав **аж зі Шлеська. Їхав 3 дні ровером.**

Курси відбуваються **при великому зацікавленні слухачів.** Прелегентами є здебільша **практики,** які в даній бранжі працюють уже довгий час і мають велике фахове знання.

В пятницю відбули слухачі невеличке свято Крут і зложили з цієї нагоди 35.40 зол.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ГОЛОВНЕ В ТЕПЕРІШНІЙ КОНЮНКТУРІ. — ЗБРОЄННЯ ПОЛЬЩІ Й ЕКОНОМІЧНІ ЇЇ ІНТЕРЕСИ.

Відомо, що Польща, здаючи собі справу з темпа зброєнь у світі, сама теж інтенсивно готовиться до воєнних можливостей. „Ц. Ґазета Гандльова" у статті „Домінанти теперішньої конюнктури" (з 26. січня п. р.) підкреслює, що втримання **конечного воєнного потенціялу** є начальною і основною проблемою державного життя Польщі. Ґазета цитує слова мін. Квятковського про це, що вперед усього треба поставити мобілізацію фінансових засобів і всеї господарки для швидшого розвою оборонної сили держави. Ґазета передбачує, що реалізація пляну воєнного поготівля мусить спричинити велике оживлення і інвестиції на ріжних полях краєвого виробництва. Отож зближається також у Польщі спеціяльна т. зв. **зброєнева конюнктура,** яка накрутить усю машину на нові, швидші обороти. З приводу того висказує „Ц. Ґазета Гандльова" кілька актуальних завваг. Іде про те, щоби ця програма, що звязана зі зброєнням, не нарушила спокою, яким користується тепер господарська Польща після реґляментаційних потрясень у поп. році. Пляни треба оголошувати прилюдно, **не можна переривати** співпраці з закордоном, ширити неспокій. Засоби, що їх треба мобілізувати, треба вибирати розумно і переводити все з поглядом на дальшу віддаль. Уся турбота в тому, щоби не гальмувати процесу господарської реконвалесценції, бо це перекреслилоб дотеперішні осяги.

450 МІЛІОНІВ ЗОЛОТИХ У СКАРБОВИХ БІЛЄТАХ.

З уваги на запотребування грошевого ринку відповідних паперів для короткореченцевих льокат піднесено в проєкті закону квоту дотеперішньої емісії скарб. білетів 300 міліонів до 450 міліонів золотих.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ОБИЛЬНІ ГРОШЕВІ ЗАСОБИ ШУКАЮТЬ ПРАЦІ. — НЕПЕВНА ПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ ВОРОГОМ ТРИВКИХ ІНВЕСТИЦІЙ.

В останньому часі проявилась на світовому ринку небезпечна звишка цін сирівців і вартісних паперів. Самі продуценти ставляться до цього з великою резервою, вважаючи, що ця госса є вислідом спекуляцій. Це підозріння має реальні основи. Діло в тому, що в касах Европі, а ще більше в Америці лежить велика кількість безчинних капіталів. Ненормально низькі відсотки в банках не сприяють льокатам. Через те гріш кидається на річеві інвестиції і це спричинює великий фермент цін зі звишковою тенденцією. Металі, каучук, шовк, цукор, а також акції ріжних підприємств стали предметом світової спекуляції. Очевидно в світі є чимало можливостей для тривких інвестицій, всюди — як пише передовик „Прагер Прессе" — ждуть великі і корисні проєкти на свою реалізацію. Але підприємчивість підрізана боязню ризика в наслідок політичної непевности. Колиб її не було — по цілій земській кулі розіллялась би струя капіталів, створюючи новий добробут. Та покищо господарство починає невлужати від надміру гроша (не в нас, а на заході), якого не можуть втягнути, ані емісійні банки, ані воєнні інвестиції, не вважаючи на сучасну горячку зброєння.

Н-вич.

Листування Редакції.

П. Василь Межигір: Ми мусіли дещо з Ваших кінцевих міркувань скреслити.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ

Перегони міст.

Люди дуже часто ведуть спори, які не можуть ніколи скінчитися з причини браку даних під рукою: без джерел неможливо рішити, яке авто скорше, яке дальше заїде, який літак підлетить вище. Винятками є географічні теми, величина міст, довжина рік, бо дані находимо у ріжних календарях і т. п. Але й тут дані щодо числа населення деяких міст треба брати обережно.

І так находимо: великий Ню Йорк числить 10,9 міліонів, великий Лондон 8,2, Токіо 5,8, великий Париж 4,9, великий Берлін 4,2.

Все було би порядку, якби не площа тих міст, подана в квадратних кільометрах. Отже Ню Йорк має 1898 кв. км., Льондон 1794, Берлін 883, Токіо 570, Париж тільки 480. При зіставленні цих цифр треба взяти під увагу деяке переборщування і заокруглювання чисел урядовцями, які переводять статистику.

До Берліна можна би легко дочислити передмістя Остгавель, Цаун-Бельціґ., Тельтав, Баков-Шторкав, Нідербарнім, Обербарнім і Почдам, які мають 800.000 мешканців.

Таж малий Париж числить усього 2,8 міліонів на 100 кв. км., великий Париж 4,9 міл. на 480 кв. км. Зате льондонці залюбки вчислюють увесь терен і всіх мешканців на обводі, з проміном 25 км. довкруги Сіті. Автім льондонці не гірші від нюйорців. Ще буйніше поступили японці в Токіо. Вони 1932 р. прилучили до громади Токіо всі підміські околиці й з 2 міліонів перейшли відразу на 5,5 міл. і стали „третім“ містом у світі. Але навіть і після такої операції поверхня міста дорівнює 570 кв. км., дві третини сучасного Берліна. Берлін являється у тім випадку феноменом, бо лежить далеко від моря, далеко від технічних скарбів природи, серед рідкого населення на скупім ґрунті брандербурської мархії.

Рекляма французьких адвокатів.

Французький закон заборонює адвокатам користуватися якоюнебудь реклямою. Ця заборона йде так далеко, що адвокати не мають права вивішувати реклямових табличок на своїх дверях. Не зважаючи на те частина адвокатів (що правда, сильна меншість) почала в останніх часах уживати таких засобів реклями, що на доручення судової влади, дисциплінарна рада паризької адвокатської палати виделеґувала окрему слідчу комісію.

До кількох паризьких адвокатів вже застосували дисциплінарні санкції. Комісія перевела слідство і устійнила, що деякі вязні і частина вязничного персоналу є правдивими вербунковими агентами клієнтів обвинувачених адвокатів. По стінах вязниці розклеювали систематично картки: „Якщо хочете бути звільнені, зверніться до меценаса Х“ або „меценас У — правдивий специяліст від звільнювання засуджених за кавцією“.

Адвокатів реклямують ще й при помочі своєрідного телефону — рур центрального огрівання. Підчас побачень, жінки вязнів виводять правдиві дитирамби у честь того, чи іншого адвоката. Підчас побачень представник адвоката дає також ріжні звідомлення про висоту гонорару, години принять і т. д.

У найближчих днях має ця комісія перевести слідство ще й у жіночій вязниці „Ля Пті т Рокей“ де теж надіється зібрати потрібний матеріял.

Бугай льорда Дербі.

Перед двома тижнями египетське міністерство хліборобства дістало телеграму, що за кілька днів приїде пароплавом до Порт Саїд Льорд Дербі і тому добре булоб, щоб його зустрінув хтонебудь із міністеріяльних урядовців.

В міністерстві були трохи збентежені тим, що телеграма не була скермована до міністерства закордонних справ. Це збентеження збільшував ще й факт, що ні там, ні в британськім посольстві нічого не знали про приїзд льорда Дербі.

Кінець кінців рішили, що льорд Дербі великий земельний власник приїде імовірно до Єгипту спеціяльно тому, щоб познайомитись з ріжними уладженнями сільського господарства в Єгипті.

Коли пароплав, що про нього згадувалось у телеграмі приїхав до пристані, високий урядовець міністерства хліборобства у товаристві інших урядовців пішов вітати льорда Дербі. На питання де саме є льорд Дербі капітан корабля завів урядовців на долішню палубу корабля і там показав їм величезного бугая, привезеного з Льондону.

І справді бугай походив із стаен льорда Дербі і саме на прохання міністерства хліборобства льорд вислав його до Єгипту. Міністерство просило льорда Дербі ще місяць тому назад прислати йому расового бугая і опісля в міністерстві забули всі про ту справу і тому вийшло таке комічне непорозуміння.

—o—

Ориґінальна політична пропаґанда.

Недавно писали ми, що хто хоче мати здоровий шлунок і добре травити, мусить по їдженню співати. Показується, що спів помагає також перетравлювати ...політичні програми.

Підчас останньої передвиборчої аґітації з нагоди всеіндійського конгресу в Бомбаї всі партійні групи вислали своїх аґітаторів, які мають... сильний голос і високу скалю тонів. Аґітатори приманювали співом слухачів і ввесь час співаючи викладали їм мельодійно партійну програму. Кажуть, що за ввесь час передвиборчої акції не було ніодного випадку побиття політ. противника, бо спів злагіднює політичні пристрасти ..бодай в Індіях.

А може б так і в нас ужити співу як засобу політичної боротьби? Політикувати любимо, голоси маємо нівроку і співати вміємо. Хто знає чи не вдалось би оминути неодної непотрібної політичної бучі.

Джек Демпсей і ґанґстери.

Відомий боксер, б. мистець світа Джек Демпсей, покинув рінґ і відкрив у Ню Йорку ресторан, який має великий успіх серед нюйорської публики. Нюйорські „ракітери“ наложили на нього „податок“ 2 міл. долярів. Джек Демпсей відмовився платити їм цей гарач. Давніше підчинявся він ґанґстерам і боявся попасти з ними у конфлікт. Ще недавно заплатив він більшу суму грошей. Та часи в Америці змінились і Джек Демпсей заявив журналістам:

— Це були останні доляри, які я заплатив „рікетерам“. Ми, ресторатори будемо боротись до цієї пори, поки „рікеторство“ не буде зовсім зліквідоване. Джек Демпсей знає добре, що він рискує життям. Його можуть у кожній хвилині розстріляти на вулиці з ручного скорострілу.

— Та я, так як і всі американці стомлений до краю тими всіма „ракітерами“, „кіднаперами“ і іншими „ґанґстерами“ і більше вже не хочу терпіти. Тому починаю боротьбу зі злочином.

І пампушки мають свою історію.

Ідуть м'ясниці — сезон вечерниць, весіль і.. пампушків. Відки прийшли до нас пампушки? Чи мають вони свою історію? Хто є винахідником цієї лакомники? Відповідь на це питання дає нам німецька назва пампушків „Крапфен“ яка походить від назвиська славної у XVI ст. віденської куховарки Цецилії Крапфен. З Відня перейшли пампушки переможним походом цілу Европу а в нас стали вони улюбленою лакоминкою. Берлін, який завидував Відневі винаходу кави і стільки інших „специялів“ вишукав у старих пергамінах і записках куховарських приписів із XIV ст. рецепту на смаження пампушків. Німецькі дослідники кажуть, що вже Вольфрам фон Ешенбах в своїх записках з XIII ст. згадує про пампушки, як про загально відому лакоминку.

Можливо, що віденські учені зі своєї сторони виступлять в обороні доброї слави віденських пампушків Цецилії Крапфен, з якої німецькі вчені хочуть зробити плягіяторку куховарських приписів середневіча

—o—

ЖОНАТИЙ МІСЯЦЬ.

Англійський подорожник Ришард Штек оповідає цікаві подробиці про ріжні повіря у муринського племени Убанґі, яке замешкує полудневу Африку. Це племя віддає почесть місяцеві, що є доволі дивне, бо в Африці переважає культ сонця. Мурини вважають, що місяць є братом Марса і повінчаний з двома жінками — ранішньою зорею і полярною звіздою.

Нів місяця получений з традиційними святом муринів, які того дня весело бавляться і танцюють. Муриня уроджене в часі нову є правдивою потіхою родичів, бо опікуватись ним буде „благословенне місячне проміння“.

—o—

ЖАХЛИВИЙ МУРИНСЬКИЙ ЗАБОБОН.

У Дітройт скоїлась недавно жахлива подія у звязку з муринськими забобонами. Одна муринка заалярмувала телефонічно поліцію, що їй грозить смертельна небезпека. Поліціянти, які негайно прийшли до її мешкання, побачили величезний казан із кипятком. Була це забобонна „обрядова“ купіль для муринки і її тримісячної дитини. У слідстві виявилось, що цю купіль приготовив муж муринки, який хотів силоміць занурити матір і дитину в тій купелі, бо вірив у забобони свого племени, що така жертва яка кінчиться смертю, дає щастя іншим членам родини.

МОРОЗИ У ТРАНСЙОРДАНІЇ.

Трансйорданію навістила незнана від віків хвиля зими... Населення не призвичаєне до морозів паде великими скількостями жертвою студені. Досі занотували 100 випадків, у яких люди позамерзали на смерть. Легкі, відповідно до теплого клімату побудовані доми не дають відповідної забезпеки перед морозом. Тому теж серед населення поширюються ріжні недуги. Дуже часто по селах і містах Трансйорданії вибухають пожежі тому, що мешканці палять вітри на подвірях своїх домів, а навіть на камінних плитах, при яких гріються закостенілі від зимна мешканці.

ДИВОГЛЯДИ.

ПРОФЕСІЙНИЙ БУДИЛЬНИК.

В одній з льондонських робітничих дільниць з чоловік який має єдину у світі професію — будить заспаних людей. Встає у год. 1-ій в ночі і будить по черзі пекарів, залізничників, сторожів, молочарів і також поліціянтів. Місячна платня цього живого будильника дуже нерівна і часами платня впливає в готівці, часами в натураліях як печиво, харчі і т. д.

Одному з представників англійських часописів заявив цей будильник, що підчас своєї праці натрапляє він на ріжні перешкоди. В зимі, коли сильний холод приковує всіх до ліжка, будильник уживає всіх засобів, щоб витягнути спюхів з під перин. Все таки клієнти мають до нього повне довіря, куди більше як до годинника-будильника. Живий будильник відповідає за точність сотень людей, які спішаться до праці.

РИБА БІЛЄТОМ ДО КІНА.

У місцевості Бетель на Алясці істнує кіно яке не має подібного конкурента в цілому світі. Глядачами є ескімоси, які платять за вступ до кіна рибами. Приносять вони зі собою риби і платять за білети. Канадійська преса описує таку характеристичну сцену: у хвостику перед касовим віконцем стоять ескімоси і двигають на плечах риби. За віконцем касієра міститься магазин, де складають касові впливи за білети. Відтак рибу доставляють до найближчого підбігунового міста на торг. За риби можуть ескімоси побачити Ґрету Ґарбо, Марту Еґерт, Чарлі Чапліна, Кепуру та інших фільмових акторів. Сеанси відбуваються раз на тиждень і тоді саля виповнена по береги.

ч. 20

Прикра справа зі святами Крут.

АКАДЕМІЯ У САЛІ „АТЛЯНТІК“ НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ.

Дістаємо комунікат за підписом Всестудентського Комітету Свята Крут, в якому на самому вступі повідомляється, що передбачена на 31. січня Академія — спершу у Великому Театрі, потім у салі кінотеатру „Атлянтік“ у Львові — не відбудеться з незалежних від Комітету причин. Салю Великого Театру була вже навіть задатковано, а проте магістрат три дні тому відмовив, мотивуючи відмову тим, що „того самого дня, в тій самій годині Свято Крут уладжує у салі Театру Ріжнородностей інша організація“. Тоді Комітет винаймив велику салю кіна „Атлянтік“ (б. Фільгармонії), однак городське староство заборонило Академію „з огляду на безпеченство і прилюдний порядок“.

Комітет повідомляє, що гроші за численні закуплені вже білєти можна відібрати в суботу, понеділок і вівторок (30. І., 1. ІІ. і 2. ІІ.) в год. 17—19 в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

Крім цього згаданий студентський комунікат висловлює жаль під адресою „Молодої Громади“, що вона рішила уладити Крутянську Академію окремо, разом з трьома (на ділі чотирма) іншими студентськими товариствами (у салі Нар. Дому). Всестудентський Комітет Свята Крут стоїть на становищі, що свято Крут — це діло студентів і що лише цей Комітет компетентний уладжувати таке репрезентативне свято.

Однак одночасно дістаємо письмо такого змісту:

„Урядуючі Виділи підписаних Товариств подають до відома, що не мають нічого спільного з т. зв. Всестудентським Комітетом і не беруть участи в усіх імпрезах і виступах цього комітету, уладжуваних під фірмою „всестудентських“. Під цією заявою підписані голови й секретарі таких студентських організацій: Т-ва „Основа“, „Медична Громада“, „Ватра“ і Т-ва Українських Студентів В. Ш. З. Т.

Вся ця історія дуже прикра. Безумовно ми є проти всяких таких заборон влади чи відмови міської салі на українську прилюдну академію: не розуміємо мотиву ані львівського магістрату, якиЙ чейже не може преюдикувати собі права арбітра, хто має а хто не має уладжувати з якоїсь нагоди прилюдне свято, — ані городського староства, бо ніхто напевне не був би каламутив порядку на Крутянській Академії у салі Вел. Театру чи кіна Атлянтік. Однак з другого боку безперечно заходи уладити з тої самої нагоди дві Академії у Львові, того самого дня і в тій самій годині, прикро вразили громадянство. Треба ствердити, що ця історія є відгуком нездорових відносин, які панують нині серед українського студентства в краю, яке не може порозумітись навіть у такій справі, як спільний вияв культу для тої самої історичної події! Вона пахне справжньою скандалістикою, яку слід би мерщій зліквідувати нам самим, не чекаючи польських заборон і розпорядків.

Нові працівники на нашому селі.

ДВА ВДАТНІ ПРАКТИЧНІ КУРСИ В РЕМЕНОВІ.

Всі Районові Молочарні започаткували в 1935/36 році по своїх теренах плянову господарську працю над поглибленням своїх районів на основі вказівок, поданих Краєвим Господарським Т-вом „Сільський Господар“ та Маслосоюзом. Вже однорічна практика виказала, що повітова філія „Сільського Господаря“, маючи часто тільки одного повітового агронома, не зможе повести інтенсивної господарської праці, оскільки повітовий агроном не буде мати при кожній Р. М. своїх помічників, т. зв. господарських референтів.

Щоб таких господарських референтів підготовити до праці, централі „Сільського Господаря“ та Маслосоюзу у Львові постановили уладити цілу низку **однотижневих курсів організаційно-методичного характеру.**

Такий перший курс відбувся в Ременові пов. Львів від 21. до 27. січня ц. р. На курс приїхало 38 осіб із 34 Р. М. та 15 повітів. Інж. М. Хроновят відкрив курс, привитав курсантів іменем централі Т-ва „Сільський Господар“ та Маслосоюзу і коротко вияснив ціль курсу. Потім розпочались виклади, передбачені програмою курсу. На курсі викладали: інж. М. Хроновят, інж. Р. Голод, інж. Оксана Дучимінська, інж. П. Зелений та д-р Р. Лехицький, лік.вет. Крім того в раніших годинах (від 4.30 до 7.45) та в полудневих (від 11. до 1) були практичні заняття. Всіх курсантів поділено на три групи і вони під проводом прелєґентів переводили контролю стаєн, вчились, як треба уладжувати конкурсові умовини годівлі с.-г. тварин та контролю ужитковости.

Виклади відбувалися щоденно від год. 8 рано до 1 і від 3. до 7. веч. Після того відбувалися дискусійні вечорі, на котрих курсанти з поодиноких повітів виголошували реферати про працю й досягнення культурно-освітніх та економічно-господарських установ своїх повітів. Тим рефератам з великим зацікавленням прислухувалися громадяни села Ременів. Без сумніву найцікавіший був реферат курсанта зі Сокаля про „екзотичні“ відносини на Волині. Треба тут підмітити, що більшість курсантів мала середню, а то й високу освіту.

У вівторок 26. січня вечором відбулося святочне закінчення курсу. Курсантів попрощав від централі Т-ва „Сільський Господар“ інж. Голод Р., від Маслосоюзу д-р Р. Лехицький. Інж. Р. Голод як управитель курсу подякував управі Р. М. Ременів, головно дир. І. Фурові та філії „С. Г.“ у Львові за дбайливу підготову курсу, громадянам села Ременів за прихильне відношення до курсантів та правдиву українську гостинність, а кружкові „С. У.“ за зорганізування харчівні. Інж. Оксана Дучимінська попрощала курсантів від прелєґентів. Від курсантів промовляли: техн. Кобрин (Жовква), дир. Паславський (Яворів) та Янчура (Городок).

Рівночасно з курсом для господарських референтів відбувався в Ременові **однотижневий районовий курс годівельно-ветеринарний**, зорганізований філією „С. Г.“ у Львові для членів кружків „С. Г.“ району Ременів. На курс вписалося 110 учасників із 12 сіл. Всі вислухали курсу до кінця. Закінчення відбулося теж 26. січня в год. 4. попол. іспитом у присутності учасників першого курсу та громадян села Ременів. Курсантів попрощав інж. П. Зелений як управитель курсу, інж. Р. Голод від централі „С. Г.“ та М. С., дир. І. Фур від установ села Ременів та п. солтис Романчук від громади.

В дні 22. січня учасники одного і другого курсу вислухали вполудне святочного реферату про „22. Січень“ та одномінутовою мовчанкою вшанували память поляглих героїв.

Пятаков і товариші перед судом.

У московському процесі виголосив учора промову прокуратор Вишинський. „Бачите, як низько упали троцькісти — аванґарда фашизму“ — кликав він, звертаючися до кожного обвинуваченого. — Теперішній процес становить підсумок терористичної, злочинної діяльности троцкіських змовників, що вели її від кількох літ. Прокуратор домагається кари смерти. Суд хай возьме під увагу злагіднюючі обставини та прокуратор переконаний, що їх нема. Оборонці потвердили арґументи обвинувачення і просили лише, щоби підсудних не карали смертю, беручи під увагу злагіднюючі мотиви.

ПОСТАВА РАДЕКА.

Зпоміж обвинувачених у московському процесі найкраще тримається Радек, що не лякається перепалок з прокуратором. На замітку прокуратора, що Радек зле відповідає на запити, він відповів: „Навпаки, це ви не вмієте ставити запитів.“ На запит прокуратора, чому він не повідомив ҐПУ про заговір, як у нього зневірився, Радек заявив: „Чогось подібного я ніколи не роблю“. Терористична орґанізація не зуміла нікого вбити — на думку Радека — тому, що „у ній було за багато професорів, а за мало вбивників“.

ТЕ, ЩО ЗАЛЯКАЛО БИ БОЖЕВІЛЬНИХ.

Британський міністр війни Даф Купер торкнувся у своїй промові м. ін. московського процесу. „Ті люди, що на них уже паде тінь смерти, признаються до злочинів, які залякали би не лише наших злочинців, але й пансіонарів наших заведень для умовохорих. Один з найвизначніших російських комуністів признався отверто, що він спричинив свідомо 3.500 залізничих катастроф? Чи можемо йому вірити? Чи взагалі можемо собі уявити, що такий злочин може статися?“

Роковини 22. січня.

СВЯТО В Т-ВІ „ЄДНІСТЬ“ У ПРАЗІ.

Українське Т-во „Єдність“ у Празі відсвяткувало роковини 22. січня у каварні „Метро“ при великій участи членів і гостей. Свято відкрив голова Т-ва в 7. год. вечором, привітавши членів і гостей. З черги інж. Галька, голова Союзу Українських Організацій у Празі відчитав цікавий реферат про значіння світлих роковин 22. січня. Референта нагородили присутні гучними оплесками. Голова святочних зборів проф. Любинецький подякував референтові і візвав присутніх, щоб повстанням з місць вшанували память поляглих героїв, що теж сталося. Свято закінчилося в год. 9. вечором відспіванням нац. гимну.

СВЯТО В „УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ“ У ПРАЗІ.

Крім того у Празі відсвяткували теж інші українські т-ва свято 22. січня. „Українська Громада“ з іншими товариствами уладила свято 22. січня з дуже цікавою та багатою програмою, на яку склались 17 точок. Свято закінчилось в год. 11.30 вечором відспіванням нац. гимну.

У царстві Сталіна.

ОДНОГОЛОСНО.

Як подає ПАТ, у Києві покінчився 14. надзвичайний конгрес совітів УССР. Він одноголосно приняв проект нової конституції та вибрав комісію, зложену зі 160 осіб, що має зредаґувати подрібний текст конституції.

PERPETUUM MOBILE.

Як відомо, на основі зізнань, які зложили підсудні у процесі Зінов'єва і тов. ҐПУ переведено низку арештувань та зредаґувало акти обвинувачення. Подібно і теперішній процес достарчив чимало обтяжуючого матеріялу, що його Ґ.П.У. вихіснує до нових арештувань і нового процесу. Найближчий процес відбудеться у квітні, але після нього слід сподіватися ще кілька великих процесів проти троцькістів.

—o—

По широкому світі.

Шведський міністр закордонних справ вибирається у березні до Льондону. При тій нагоді він зложить візити в Брюсселі та в Газі.

Англійсько-французькі переговори про англійський кредит для французького скарбу у висоті 50,000.000 фунтів покінчилися; завтра підпишуть у цій справі договір.

З бельгійського уряду уступить мабуть ще й міністр справедливости Бовес; на місце мін. Вандервельде прийде Вотерс.

Ватикан веде переговори зі Злученими Державами у справі заміни апостольської делеґатури у Вашинґтоні на нунціятуру. Переговори доведуть небавом до порозуміння

—o—

РУМУНІЯ В ОБЛИЧЧІ КОМУНІСТИЧНОГО ПЕРЕВОРОТУ?

„Універзул“ твердить, що Румунії загрожує комуністичний переворот. Комуністи підготовлюють ґенеральний страйк на румунських залізницях — він буде знаком до перевороту. „Універсул“ потверджує ту вістку, хоча урядові кола її заперечили.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Проти етатизму в Польщі.

ЗАНЕПАД НАФТОВОГО ПРОМИСЛУ.

У четвер 28. ц. м. соймова буджетова комісія радила над буджетом міністерства торговлі і промислу. Референт пос. Совінський м. ін. згадав, що нафтовий промисл занепадає. Згідно з обчисленням інж. Цивінського від 1928. до 1931. р. у нафтовому промислі понесло втрати 31 акційних спілок в сумі понад 170 міліонів зол. Наслідок такий, що нафтовий промисл паде, за ним теж річна продукція. Ситуація є така грізна, що може внедовзі доведеться привозити ропу і готові нафтові продукти. Ця справа є важна з огляду на моторизацію краю. У Польщі ціна нафтових продуктів вища, ніж в сусідніх державах; розвиток мотризації вимагає доступних цін цих продуктів. Піднесення цін для консументів не доцільне. Є тільки один шлях: обнизити чинитьби і відповідно зреформувати нафтове законодавство. Необхідна поміч держави на верчення шляхом уділення позичок до висоти 50 прц. коштів верчення, що вже пристосовує закордон. Пос. Совінський порушив теж справу пашпортової політики. Він заявив, що після введення девізової регляментації слід би ввести значну обнижку пашпортових оплат взагалі, а пашпортові оплати для купців і промисловців, що їдуть за границю в торговельних справах, слід би дуже обнизити. Слід призадуматися над тим, чи не повинні ми за прикладом інших европейських держав скасувати візи з сусідними державами, що принесло би збільшення туристичного руху до Польщі і довело би до оживлення торговельного обміну.

З черги міністр торговлі і промислу Роман виголосив довшу промову, в якій між іншим заявив, що в Польщі нема місця на доктрини етатизму. Положення Польщі вимагає, щоби господарське вивінування держави відбувалося якслід скоріше і всесторонньо і нема сумніву, що тут є місце і для розумної державної ініціятиви і для приватної ініціятиви. Залишаючи огляди військового характеру, що нераз вимагають державної підприємчивости, міністр погоджується, що приватній ініціятиві слід признати першенство, головно якщо ролю приватного чинника не мають відігравати картелі.

Нова хвиля тягарів на священників на Лемківщині.

Пишуть нам: Суспільна Обезпечальня в Новому Санчі вимірила в грудні м. р. великі обезпеченеві складки священникам без огляду на те, чи дотичний священник займає робітників, чи ні. За основу виміру складок взяла Обезпечальня кількість поля, а не взяла під увагу, що поле в горах не приносить майже ніякого пожитку і лежить облогом. Складки вимірила Обезпечальня від 1934. р. так, що деякі священники мають платити по 200—250 зол. Далі, хоч не минув ще речинець відклику, Обезпечальня вислала вже свого урядовця до священників, щоб провірив усе на місці. Цей урядовець дуже здивувався, що деякі священники сидять на парохії лише як адміністратори від кількох місяців і тому неслушно мали би платити за своїх попередників, нераз вже померших по кількасот золотих. Не диво, що всі адміністратори відмовляються платити ці величезні суми. Одначе на думку цього урядовця священники-адміністратори „повинні білі отшимаць спадек по попшедніках“ і тому, мовляв, мають платити за своїх попередників. Чи це не диво гляд?

Священник.

Зміна границь між німецькими краями.

Між німецькими краями — давнішими державами — границі були дуже складні, залишаючи повно енкляв і екскляв. Тому, що таке розмежування утруднювало адміністрацію й господарку, німецький уряд перевів виміну енкляв між Прусією, Гамбургом, Меклембургом та Ольденбургом. Вільне місто Любеку прилучено до Пруссії ,зате пруське місто Куксгафен злучено з Гамбургом у „портове місто Гамбург“.

(За „Фелькішер Беобахтер“.)

Міліон у Закопанім.

Не зважаючи на сильні морози, які всім дошкулюють, у салі тягнень в льокалі Польського Льотерійного Монополю панувала в минулу середу досить висока температура.

І то не тільки завдяки тому, що саля була повна по береги, але передусім тому, що зібрані в напруженні чекали найбільш емоціонального моменту для всіх льотерійних грачів: вильосування числа, на яке мала впасти головна вигра четвертої кляси тринадцятьсемої Державної Льотерії — міліон золотих.

Врешті на подане гасло зривають з колеса печатки і сиріткн сягають до середини. Глибоку тишину рериває голос одного члена комісії.

— Число 57592.

І зараз почувся другий голос:

— Двісті золотих!

Згідно з приписами, на основі яких головна вигра припадає на то число, на яке впаде в останнім дні тягнення найменша вигра, предсідник проголошує:

— Льос число 57592 виграв міліон золотих.

За малу хвилину, коли провірюють евіденційні книги, стає відоме, що льос куплено в одній з колектур у Закопанім.

Вже в найближчім часі будемо мати змогу сказати докладніше про висліди тягнення. Нині зазначимо тільки, що одна четверта є власністю п. Войтіха Стопки Борового, господаря в Косцеліску, друга санітарки із Скибівки, третя п. Важинльца Пульнера, робітника в заведенні „Татари“ і врешті четверта — союзу працівників санаторії „Червоного Хреста“ в Закопанім.

Крім них в останнім дні тягнення четвертої кляси впали ще такі більші вигри: сто тисяч золотих на число 45185 (у Варшаві), пядесять тисяч на число 79288 (у Ченстохові), двадцятьпять тисяч на ч. 126834 (у Лодзі) і двадцять тисяч на число 46487 (у Варшаві).

У цей спосіб закінчилася тринадцятьсема Державна Льотерія. Новий міліон, сотні і десятки тисяч стоять до диспозиції всіх тих, які гратимуть у тринадцятьвосьмій Льотерії. Вже можна придбати льоси до першої кляси, якої тягнення почнеться 18-го лютого.

Катастрофальна повінь.

СИТУАЦІЯ ПОПРАВЛЯЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК, 29. 1. ПАТ. Біланс жертв катастрофальної повені зростає безупинно. Тепер нотують **325 випадків смерти**, а крім того 300 людей померло по шпиталях. Багато людей згинуло, не обнятих статистикою. Число позбавлених даху над головою переходить **міліон осіб**. Матеріяльні втрати доходять до 500 міл. долярів. Мешканці Каіра у стейті Ілінойс працюють разом з військовими відділами при зміцнюванні там на ріках Місісіпі та Огайо. Прорив цих там може погрожувати затопленням нових просторів. Поміч напливає з усіх стейтів Америки.

НЮ ЙОРК, 29. 1. ПАТ. Ситуація в околицях, навіщених повінню, з огляду на спадок води в ріці Огайо значно поправилася. В Люісвіль смертність є така значна, що човни, якими вивозять трупи, переповнені. Спеціялісти з федеральної метеорольогічної служби стверджують, що в долині ріки Огайо найгрізніший стан уже минув. Загальна увага звертається тепер на долину Місісіпі. Тисячі робітників працюють над зміцненням охоронних валів. Шеф генерального штабу повідомив президента Рузвельта, що на думку військових інжинірів вали і тами на Місісіпі видержать напір води.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глуцевського, Львів, пл. Капітульна 3. І.**, тел. 54-46. **Найпевніша льоката гроша.**

— **Якщо** вже радіоприймач, то тільки фірми „Екравокс“, Львів, Академічна 28. 20-20

— **Академічний Вечір у Львові.** В неділю 31. ц. м. в год. 18. відбудеться в салі „Української Бесіди“ у Львові (Рутовського 22) виклад на тему „Церква і держава в старій Україні“. Прелеґент: д-р М. Чубатий.

— **Поштову агенцію** вводить дирекція пошт з днем 5. лютого ц. р. в Росільній надвірнянського повіту. До її обсягу приділено громади Космач, Кривець, Майдан і Прислуп.

— **Масове арештування комуністів.** Тернопільська адміністраційна влада приступила до ліквідації комун. елементів на Поділлі. Арештовано к. 150 осіб з Тернополя, Теребовлі, Микулинець, Івачова Долішнього, Настасова, Глубічка Вел. і інших сіл. Частину арештованих після переслухання звільнено, більшість відставлено до тернопільської слідчої вязниці.

— **Комісар м. Заліщик.** Тернопільський воєвода іменував бурмістром міста Заліщик Мих. Жичинського, б. віцестаросту з Підгаєць і Зборова.

— **Замісць вечірки — приватна збірка грошей.** Зібрані Пані Комітетові для уладження вечірки в дні 11-го лютого в користь хворих еміґрантів, вирішили на свому засіданні не уладжувати вечірки, а зібрати між собою і своїми найближчими знайомими суму, яка відповідала би приблизному доходові з вечірки і віддати її до розпорядження Союзу Українок Еміґранток. Львів, дня 28. січня 1937 р. За Комітет: **О. Ціпановська, М. Колтунюкова.** (Від Редакції: Поміщуємо це повідомлення наших Пань з правдивою приємністю, як справді здоровий і розумний почин. Масові балі, вечорниці й вечірки на добродійні цілі стають вже не місцем розваги та джерелом доходу, а притокою до витрати чимало праці комітетових на пусту справу — з дефіцитом у касі!).

— **Грабунковий напад на службовця Маслосоюзу.** На Володимира Пятнича, візника Маслосоюзу у Львові, напали на вул. Городецькій грабіжники і почали забирати з воза масло та баньки з молоком. Коли Пятнич спробував цьому перешкодити, один грабіжник ранив його ножем тяжко, опісля оба напасники зрабували кілька пачок масла та баньок і втікли. Поліція арештувала одного з грабіжників, Мечислава Ковальського, а за його спільником глядає.

— **Комуністичний процес.** Перед судом присяжних у Львові відбувся процес проти 15 осіб, яким закинено, що вели комуністичну діяльність і кольпортажу протидержавних летючок у повітах равському, любачівському, Станиславівщині та на Волині. Процес тревав десять днів і скінчився засудом: І. Стороняка на 10 літ вязниці, Г. Ноґацького на 8, Н. Смута і Г. Бзделя по 5, Д. Мота на 4, Н. Замесла на 3, А. Кляйна на 5, Рахелі Кляйн на 2, Н. Солі на 4, А. Струйвонса, П. Бялого і А. Сапруна по 3, З. Жаровського на 6 місяців. Марію Павлишин і Д. Смалюха увільнили від вини.

— **Шкільництво в цифрах.** За останніми статистичними даними на терені Польщі є 28.551 шкіл з 4,743.605 учнями та ученицями. Прилюдних шкіл є 26.846 з 4,593.296 учнями, приватних 1.500 шкіл із 150.309 учнями. На терені воєвідств львівського, станиславівського і тернопільського є прилюдних і приватних шкіл 5.051 з 795.540 учнями.

— **Війт дефравдант.** В чортківськім окружнім суді відбулася розправа проти Зиґмунта Гідинського, начальника збірної громади в Чорнокінцях пов. Копичинці за спроневірення більшої суми. Гідинського засуджено на 3 роки вязниці.

— **Дві неофітки.** В Камінці Стр. рішили вихреститися дві молоді жидівки, Брудер і Шнайдер, приймаючи римо-католицький обряд, щоби вийти замуж за християн.

— **Самогубство емерита.** Біля залізничої стації в Раві Руській знайшли на шинах переїхане тіло 50-літнього державного емерита Йосифа Чорнобривого із Сокаля, що кинувся під поїзд. Колеса пошматували його на дрібні куски і волікли яких 200 метрів. Причиною самогубства були грошеві клопоти.

— **Краєва хроніка.** Із жидівського шпиталю в Золочеві вкрадено всі інструменти. — В Дубні арештовано двох поштових урядовців, що крали грошеві листи.

— **Пожежі на Волині.** В жидівській біжниці в Дубні вибухла пожежа і знищила її до тла. Згоріла також жидівська школа і кілька мешкальних домів на загальну шкоду 100 тисяч зол. — В містечку Турпині луцького повіту згоріло кілька жидівських крамів.

— **Недуга Папи.** Підчас вчорашнього послухання, на якому Папа приняв кардинала Кремонезі, що кермує фінансовими справами Ватикану, Пій XI. почув знову сильні болі ніг і послухання припинено. До усмирення болів і поправи обігу крови стосують електризацію при помочі апарату, владженого спеціяльно в тій цілі в Міляні.

— **Дівчина в леді.** Підчас кошення тростини на багнищах під Ринаржевом біля Торуня знайшли у груді леду тіло молодої жінки, прив'язане шнуром, скрученим із фартушка, до прибережного дерева. Показалося, що це тіло 20-літної Рінгерівної, яка правдоподібно скінчила самогубством, вішаючись на дереві. Тіло впало опісля в воду і замерзло в ледовій брилі.

— **Арештували вбивника царської родини.** В Москві арештували одного із членів групи т. зв. старих большевиків, Белобродова. В 1917 р. він був предсідником совету в Єкатеринбурзі і брав особисту участь у вимордуванні царської родини. Белобродов був останніми часами начальником „політодделу" в Ростові. Тепер йому закидують як багатьом іншим „старим большевикам" участь в нелегальних організаціях, спрямованих проти Сталіна.

— **Наполеонські капелюхи.** В Парижі продали на ліцитації капелюх Наполеона І., одного з тих трикутних накрить голови, які цісар носив підчас своїх воєнних походів. Ширший загал не цікавився зовсім тією ліцитацією. Тільки три аматори станули до купна й один із них купив історичний капелюх за 22.000 франків. Не є це зрештою унікат, бо три оригінальні капелюхи великого вожда находяться в паризькому музею дому інвалідів, один у князя Монако, а один у принца Наполеона.

— **Трагічний кінець фільмової зірки.** В Льос Анджельос померла 36-літня Мері Прево, одна з колишніх фільмових зірок, що виступала колись з Рудольфом Валентіном та іншими фільмовими величинами. На її нещастя вона втратила „фіґуру", почала товстіти і мусіла вдоволятись ролями статисток. Вкінці зовсім зійшла з екранів. Рятуючись, вона почала вживати всяких можливих способів, щоби схуднути. Це довело до серцевої недуги і недавно вона вмерла на удар серця. Колишня мільйонерка лишила 10.000 долярів довгу.

— **Жахлива боротьба з піратами** розігралася біля китайського острова Гон-Кон. 15 озброєних піратів опанувало корабель і залогу замкнули у маґазині під помостом. Тут залога знайшла динаміт, висадила ним двері, що вели на верх, і закинула піратів динамітовими бомбами. Переважну частину розбишаків розірвало на шматки, а інші скочили в море і потопились. Двох людей із залоги згинуло від передчасного вибуху. Динамітові експльозії ушкодили теж корабель, так що його затягнули до пристані.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„МАНКАР".

Сьогодні дістав я письмо, від якого серце холоне, бо віє від цього письма запах похоронних свічок і сирість свіжого гробу. Кусень вилинялого паперу, на ньому кільканацять з трудом нашкрабаних рядків, на кінці підпис і хрест. А зміст?! В цих кільканацятьох рядках замкнена ціла трагедія молодого хлопця, що не мав досить сили волі опертися спокусі і зробив у кооперативі манко. Не перший він і не останній, але один з небагатьох, що рішив змазати на собі пятно злодія.

„Дорогі Родичі.

Дорогі татуньцю і мамуньцю, дорогий брате і братово, дорогі сестри кінчу з вами письменну розмовоньку більше вже ни будемо ся видіти. Той маєток, що мені маєти дати дасьте троха до Кооперативи, а решту подіміте сестри. В неділі сполудне як будете ховали то зі Службов Божов і жибисте мине ховали з музиков. Попросіт Залужняка жиби і Лух ішов походом. Тото, що мині Дорожук сказали в середу рано пів до шестої то воліли мені дати кулю в лоп. Як бубби ни склеп то був би можи прожив довгий вік з бами, жиби ніхто ни дочикав крамарювати. Прощаю вас послідними словами.

Ваш покійний дорогенький син
Михайло Гопак".

Після того йде хрест і дописка: „Прощаю вас дорогі товариші побачимося на тамтім світі".

Прочитавши оте щире, бо просте письмо, мене щось здавило за горло. Бачив я неодну смерть і на війні і по війні, але стріча з нею все мені прикра і болюча. Ось наприклад тепер: держу в руках клапоть сірого паперу, читаю оливцем намозолені слова, а все це — смерть. Адже та людина, що писала ці слова, що складала цей папір — уже не живе. Десь там у далекім, засніженім селі виріс свіжий гріб, зовсім непотрібний і тому такий трагічний. Десь там у далекім, засніженім селі сизою голубкою побивається стара ненька, бє головою об одвірок сивий батько. Син відійшов, покинув їх на віки, а сором остався на довгі-довгі роки. Ще довго говоритимуть по селі:

— В старого Василя...

— В котрого Василя?

— В того, що його син через манко життя собі відібрав.

Оте „манко" прилипне і до рідні і до малого хрестика в кутку кладовища. Хто читатиме напис на гробі, то зараз нагадає:

— Ах, це той манкар!...

Але... Є в тім і будуючий момент. Хлопець — проґрішився, щож — буває, може не вдавав собі справи, може не вірив, що аж так багато назбиралось, але коли прозрів — не міг жити з клеймом на чолі. Волів скінчити самогубством. Всеж таки, кожний це признає, що це людина з характером, може трошки щербатим, але твердим.

Дивлюся я на посмертне письмо, відчитую сотий раз підпис і ріжні думки сную. А між ними й така: Чи не було вже іншого виходу і чи аж так остро треба поводитись із молодими легкодухами? Може далось би і гроші відібрати і молоде життя врятувати.

Беру за слухавки і телефоную до ревізора з РСУК, що передав мені письмо.

— Дякую за сумне письмо. Направду трагічне. Скажіть як скінчив той бідолаха? Повісився, втопився, застрілився?!...

— Дав на заповіди! — прийшла телефоном відповідь.

Галактіон Чіпка.

— **Страшна буря** лютує на Атлянтійському Океані й перейшла на береги Европи. На британських островах заляло багато надбережних міст і знищило залізничу комунікацію. В Портуґалії потерпіло від бурі багато кораблів. Затонув англійський корабель „Джонс Якобус". Його залогу врятував голяндський корабель „Ахілес".

— **Оригінальні ілюстрації книжок.** Американські видавці впали на оригінальну думку улекшити читачам сензаційних кримінальних повістей зрозуміння акції та людей, що в них виступають. До кожного тому долучують коверту, що містить ілюстрації, шкіци дому та городу, паркану і корчів, також картку з відтисками пальців злочинця, якщо у книжці є про це мова, знимку листу, урядові документи з печатками і т. п., знимки відломків скла, шматки матерії, словом всі ті матеріяли, якими послугувалися при відкритті злочину.

— **Повітряна випозичальня книжок.** Мешканці островів Веке і Мідвей на південному морі удержують звязок зі світом при помочі літаків, що привозять правильно почту, часописи та лекші товари. В останньому часі ввели новину: один літак прилітає спеціяльно з книжками, які після прочитання вимінює на нові.

— **Зимно стає чимраз дошкульніше.** Щодня повідомляють часописи про численні випадки грипи. Саме зимно не є ще таке небезпечне, як вітри. Гострий, проникливий вітер може бути причиною небезпечних захорінь, тому, щоб забезпечитись перед неприємними наслідками простуди, треба старатись удержати відповідну температуру тіла. Дійдете до цього дешевим коштом, приладжуючи собі в бюрі або в хаті до термосу булїон до пиття з булїонових кісток КНОРР. Булїон з цих кісток смачний і при цьому знаменито розгріває. На теперішнє зимно найліпший лік — це: булїонові кістки КНОРР, тому треба їх мати завжди в запасі. Практичне є опакування туристичне по 12 кісток у ціні 80 сотиків. При закупі просимо звертати увагу на бронзово-жовте опакування і знак КНОРР, бо саме ті під кожним оглядом знамениті.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

В роковини Крут. З нагоди 19. роковин бою під Крутами улаштовує Т-во „Молода Громада" в Тернополі при співучасти інших культурно-освітніх товариств академію в дні 30 січня в залі „Міщанського Братства". Початок в год. 8 ½ веч. — В неділю 31. січня в салі „Міщанського Брацтва" в год. 12 вполудне відбудеться святочна академія, присвячена роковинам бою під Крутами, що її улаштовує Повітовий Союз „Каменярів".

Тернопільська Філія „Просвіти" переведе вуличну збірку на дар „Просвіті" 7. лютого. Все свідоме громадянство повинно щедрими датками записати повне зрозуміння високої цілі.

І таке трапляється. В новопобудованому будинку Ремісничої Бурси замешкав високий ступнем старшина. Управа будинку примістила на партері списи льокаторів в українській і польській мові (бож це український будинок). Старшина-шовініст, побачивши своє прізвище і в українській мові, вибив шибу і подер вивіску. Цей пан оправдував потім свій поступок тим, що український напис є образою для польського старшини...

Спорт. Боксерські змагання за вхід до А-кляси між ВЦКС „Чорні" й У.С.Т. „Поділля" відбудуться дня 31. січня в год. 7.30 у салі „Міщанського Братства".

РУДКИ.

Розбудова господарської праці в рудецькому повіті. Дня 26. січня н. р. відбулася нарада представників Рад Філій Т-ва „Сільський Господар" у Рудках і Комарні, на якій вирішено з огляду на організаційні і фахові переведення фузію обох філій з осідком у Рудках. Відтак відбулися пьогож дня звичайні заг. збори філії Т-ва „Сільський Господар" у Рудках під проводом голови філії дир. Гр. Лесюка у приявї 45 делегатів і членів кружків та кооператив, обєднаних у філії. Зі звідомлень Ради виходить, що Філія щойно в II. пол. 1936 р. наладнала працю, подбала за відповідні фонди, приняла спершу 1, відтак 3 працівників: пов. агронома, інструктора Хліборобського Вишколу Молоді й інструкторку сільських господинь. У 1937 р. філія буде вести правильну плянову організаційно-фахову роботу, в першу чергу у вишколі молоді, сільських господинь та в ділянці стандаризації зерна і годівлі тварин у звязку зі збутом с.-г. продуктів через Повітовий Союз Кооператив і Рай. Молочарні. На ведення праці ухвалили Заг. Збори прелімінар будкету на заг. суму 4.000 зол. у розходах і приходах. На приходи філії складаються в першу чергу вкладки і підмоги П. С. Кі та Р. М. (2500 зол.) та підмога Пов. Виділу і збірних громад (1500 зол.). Реферати про значіння Хліборобського Вишколу Молоді і плян праці Філії в цій ділянці виголосив інстр. Хліб. Вишколу Молоді Т. Мацьків, про організаційно-фахову працю реферував пов. агроном інж. Р. Гуляй. Делегат централі „Сільського Господаря" зреферував справу оборони інтересів селян Товариством „С. Г." та про охорону праці малоі безземельних селян. Про віддовження селян і оборону при парцеляції ґрунтів давав виснення пос. Гр. Тершаковець. У дискусії забирало голос багато делегатів, що одобрили працю філії та обіцяли приєднати в ряди Товариства якнайбільше членів-селян. До Ради вибрано представників з цілого повіту разом з Комарнянщиною в такому складі: дир. Гр. Лесюк — голова А. Черник з Якимчиць — з. голови, дир. П. Іванів — скарбник, О. Антоняк з Новосілок — секретар і члени Ради: о. С. Онишкевич, пос. Г. Тершаковець і проф. М. Літинський. До Контр. Комісії вибрані: М. Чайківський, І. Роєвич та І. Козіцький. Членську вкладку ухвалили по 10 зол. від істнуючих кружків, по 5 зол. від новооснованих і по 1 зол. від господаря та по 0.50 зол. від молоді. Слід підчеркнути, що це вже другі з черги ділові і наскрізь річеві збори, чого досі в цьому повіті не було.

І. Л.

ВОЙНИЛІВ.

„Ялинка“ для бідної дітвори. Заходом Кружка „Рідної Школи“ у Войнилові улаштовано в неділю 24. І. „Ялинку“ для дітвори. На цю ціль переведено збірку, яка у висліді дала кількадесять штук різних проношених одягів та невеличку суму готівки за яку закуплено теплі матеріяли на вбрання. Вибраний комітет занявся розподілом цих датків найбіднішій дітворі та приладженням „Ялинки“. Вище згаданого дня в 5. год. попол. в салі Районової Молочарні зібралася дітвора і старші. Свято відкрив голова місцевого Кружка Р. Ш. о. декан Людомир Зарицький короткою та змерною промовою. Опісля хор читальні „Просвіти“ відспівав низку коляд. Найбіднішим дітям роздано дарунки; їх радість і втіха була дуже велика. Свято „Ялинки“ закінчено католицьким і національним гимном.

Присутній.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

WIERCHY, rocznik poświęcony górom i Góralszczyźnie. Kraków 1936. Nakladem Pol. T-wa Tatrzańskiego w Krakowie. Str. 268. 8°.

GŁOWNY CENNIK NASION F.my Emil Frege. Kraków, 1937. Str. 128. f. 8°.

RUCH SŁOWIANSKI. Lwów, 1937. Nr. 1. R. II.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

САМБІР:
30. І. Шаріка.
31. І. Вій.
1. ІІ. Муж двох жінок.
2. ІІ. Інваліди.
З Самбора іде театр до Дрогобича.

Великий Театр:

Субота, 30. І. год. 7.30 веч. „Подружжя“.
Неділя, 31. січня. год. 3.30 попол. „Пані президентова“; год. 7.30 веч. „Подружжя“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пані міністер танцює“
АТЛЯНТИК: „Варвара Радзівілівна“.
ВАНДА: „Втеча“. „Для тебе співаю“.
ҐРАЖИНА: „Тато женитьcя“.
ЕВРОПА: „Легкодух“.
КАСІНО: „Його золота рибка“.
КОЛІСЕЯ: „Небезпечний флірт“, „Нащо працювати“ з Флїпом і Флапом.
КОПЕРНИК: „Марія Стюарт“ з Фр. Марчом і додаток.
МАРУСЕНЬКА: „Бандера“ (Еспанська чужоземна легія).
МЕТРО: „Люди в тунелі“ і „Малі герої“.
МІРАЖ: „Виправа на планету Монго“.
МУЗА: „Король жінок“.
ПАКС: „Папа Пій говорить до тебе“.
ПАЛЯС: „Тайна королівського звіринця“.
ПАН: „Жайворонок“ із Мартою Еґерт.
РАЙ: „Їх троє“.
СВІТ: „Їх троє“.
СТИЛЕВЕ: „Голос серця“, ревія „Цікава пара“.
ТОН: „Ловець пригод“ і муз. додаток.
УТІХА: „Пекольне провалля“, ревія „Дівочки-масочки“.
ХИМЕРА: „Під двома прапорами“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„Французька Рівієра“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 30. січня 1937.

Білгород (437) 22.00 Нар. пісні. **Братислава** (299) 19.15 Словацькі нар. пісні, 20.50, 21.00 „Гарна Ґалятея“ оп. Супе. **Будапешт** (550) 12.05 Спів, 13.30 Орх. концерт, 17.30 Сальон. квінтет, 18.45 Сольо на цимбалах, 19.40, 20.00 Концерт ц. орх., **Відень** (507) 15.30 Пісні на муж. хор, 19.15 Форт. ресітаЛь, 20.00, 21.00 Колись і тепер, попурі, солісти, нар. орх., 22.25 Танк. музика. **Кошиці** (250) 13.30 Для Закарпаття, 17.40 Мадярські пісні, 19.50 Концерт військ. орх., **Мілано** (369) 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика, 20.40, 21.00, 22.00, 23.00 „Борис Годунов“ оп. Мусоргського, **Мінхен** (405) 12.00 Концерт військ. орх., 13.15 Квінтет, 19.40 Органові твори. **Париж** (1648) 14.15 Співочий ресітаЛь. 17.30 Авд. для дітей, 18.30 Танк. музика. 21.50 Сонати на скр. і форт., 21.45, 22.00 Симф. концерт, катедр. хор зі Штрасбурга й солісти. **Прага** (470) 1645 Театр для дітей. 19.15 Сальон. квартет. 22.35 Танк. музика. **Рим** (421) 19.00 Розр. музика, 20.40, 21.00 „Св. Іванна“ драма Б. Шова. 22.00 Вечір пісень. **Штрасбурґ** (349) 21.30, 22.00, 23.00 Вечір комічних опер: „Лімур в сон Карлоса“ ком. оп. Лекока; Льотаринґські пісні; „Вдова Ґрапен“ оп. Фльотова.

Неділя, 31. січня 1937.

Берлін (357) 9.00, 12.00 Музика. 18.00 „Люди, яких ніде не стрічаємо“ весела авд. з музикою, 18.50, 19.00 Квінтет с-дур Шуберта, 20.00, 21.00 „Верді-Пуччіні“, концерт орх., хору, солістів, **Будапешт** (550) 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Хор, 17.10 Нар. пісні, циг. орх., 18.40, 19.00 Сальон. музика, 20.10 Форт. ресітаЛь. **Бриселя** фр. (484) 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Фавст“ оп. Гуно. **Відень** (507) 11.45, 12.00 Орх. концерт, 17.00, 18.00 Розр. концерт, 19.55, 20.00 Спів, А. Аксель сопран, 20.35 Баляда. 22.30 Танкова музика. **Кенігсвустергавзен** (1571) 11.00 Музика, 14.00 Авд. для дітей, 14.30, 15.00 Данські нар. танки, 18.00 19.00 Гарні мельодії, орх., 20.00, 21.00 Вечір присвяч. творчості Вебера й Вагнера. **Ляйпціґ** (382) 20.0, 21.00 „Евріянте“ оп. Вебера, **Мілано** (369) 17.00, 18.00 Симф. концерт, дир. Маріо Россі, 19.30 Розр. музика, 20.40, 21.00 Вечір віденської музики, 22.00 Форт. ресітаЛь, **Мінхен** (405) 14.00 Авд. для дітей, 14.30 Молодь співає, 15.00 Веберові твори. 17.50, 18.00 „Вероніка“ нар. драма Буха, 19.05, 20.00, 21.00, 22.00 „Аїда“ оп. Верді. **Париж** (1648) 17.45, 18.00, 19.00 „Еспанія в музиці“ концерт. 20.00 Сценка. **Рим** (421) 15.00, 18.00 „Навуходоносор“ оп. Верді. **Радіо Ромеґн**(?) (1875) 20.15, 21.00, 22.00 „Чар вальса“ оп. О. Штравса.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 30. січня 1937.

6.30 Раннішня авдиція. 7.25 Програма на нині. 7.30 Трохи інформацій. 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл. 11.30 Авд.: Співаймо пісоньки. 11.57 Сиґнал часу. 12.03 Серенади, гр. пл., 12.40 Полудневий денник. 12.50 Хліборобська скринька. 14.30 Театр Уяви для дітей: „Уродини годинника“. 15.00 Господарські вістки. 15.15 Реклямовий концерт. 15.30 Наша програма. 15.35 Хвилина маршів, гр. пл., 15.50 Огляд видань. 16.00 Пісні й дуети, гр. пл., 16.15 „Леонкавальо-Масканї“ у вик. орх., 17.00 Дуети в інструментальній та вокальній формі, 17.50 Огляд видань. 18.00 Актуальна ґутірка. 18.10. 18.15 Спортові вістки. 18.20 Легка музика з гр. пл., 18.35 Про лавреата істор. нагороди м. Львова Фр. Папе. 18.50 Актуальна ґутірка. 19.00 Улюблені постаті в польській літературі. 19.30 Літературні новини. 19.45—1.00 Танкові вечерниці, орх., нар. капеля. рефрени; у перерві в год. 20.45 Вечірній денник. 20.55 Останні вістки.

Неділя, 31. січня 1937.

8.00 Сиґнал часу, коляда. 8.03 Для села: Хліборобська ґазетка, Музика з гр. пл., Чим кермувати при основуванні господарств домптахи. 8.40 Ґуно: Вальс із оп. „Фавст“, гр. пл., 8.45 Програма на нині. 8.50 Раніший денник. 11.15 Популярна музика з гр. пл., 11.57 Сиґнал часу. 12.03 Муз. поранок, симф. орх., форт., у перерві ок. год. 13.00 Театральний огляд. 14.00 Кормлення худоби зимою. Пісоньки у вик. хору. 14.30 Оркестра, два фортепіяни, 15.10 Нар. пісні злотовської землі у вик. міш. хору. 15.30 Для села: Більше міжорганізаційної співпраці в хліборобстві, Огляд ринків рільних продуктів. 16.20 Театр Уяви: „Стріл на чердаку“ Павла Ганзена. 17.00 Підвечерок при мікрофоні, орх., солісти; у перерві ок. год. 17.55 Актуальна ґутірка. 19.00 Листи до лавреатів і від лавреатів. **19.15 Мішаний концерт: Марія Попович сопран. Тарас Шухевич фортепіян, у програмі В. Барвінський: „Лірницька пісня“, „Гуморєска“).** 19.45 „Крамниця щастя“ новеля Ол. Бавмґартена. **20.00 Продовження мішаного концерту: Тарас Шухевич: Лисенко: „Без тебе. Олесю“, „Друга рапсодія“.** 20.20. 20.21. 20.35. Спортові вістки. 20.40 Політичний огляд. 20.50 Вечірній денник. 21.00 На веселій львівській хвилі. 21.30 Спів. ресітаЛь Марини Карклінс. 22.00 Генр. Варс: Мельодії зі звуковиків. 22.30 Танкова музика з гр. пл.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продаж: Бельґи бельґ. 89.23, 88.80, Доляри американські 5.29, 5.26 і пів, доляри канад. 5.28.50—5.26.00, Фльорени гол. 290.15—288.55. Франки фр. 24.69—24.55. Франки швайцарські 120.30—120.50, Фунти англ. 25.97—25.91 Ґульдени данц. 100.20—99.80. Корони ч. 16.30—15.80. Кор. дан. 115.59—115.05. Кор. норв. 130.48—129.50, Корони шв. 133.88—130.93, Ліри італ. 24.00 — 23.50, Марки фінл. 11.47 —11.60. Марки нім. 123 — 119. Шил. австр. 96.00—95.00. Марки нім. срібні 126 —122.

Акції.

Банк Польський 08.50. Лільпоп 12.75, Островець 26.00, серія 6, Стараховичі 31.50.
Тенденція слабша.

Папери.

3 пов. інвест. 1. ем. 64.65, серія 84.00 3 пов. інвест. 2 ем. 65.65, серія 85.00 5 пов. кон. 53.50, 4 прем. дол. 46.75 46.65 7 пов. стабіл. 447.00, 448.00. ост. др. ку, пон 142.76, 4 консол. 51.13, 51.63 49.38 два ост. дрібні.
Тенденція слабша.

Збіжжя.

Львів, 29. І.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	26.75—27.00
Пшениця збор. червона	25.50—26.25
Пшениця одн. біла	26.50—26.75
Пшениця зб. біла	25.75—26.00
Жито шт. І.	21.50—21.75
Жито шт. ІІ.	20.25—21.50
Ячмінь паст.	21.75—22.00
Ячмінь одн.	23.50—23.75
Ячмінь на мливо	22.75—23.00
Овес шт. І.	19.50—19.75
Овес шт. І. А	18.50—18.75
Овес шт. ІІ.	19.00—19.25
Овес шт. ІІ. А	18.25 - 18.50
Кукурудза кр.	19.00—19.50
Ріпак озимий	53.00—54.00
Мука пшен. ст. гат. І вис.	42.75—43.25
„ „ гат. І А	41.75—42.25
„ „ гат. І Б	40.75—41.25
„ „ гат. І Ц	39.75—40.25
„ „ гат. І Д	38.75—39.25
„ „ гат. ІІ А	37.25—37.75
„ „ гат. ІІ Б	36.75—37.25
„ „ гат. ІІ Ц	36.00—35.50
„ „ гат. ІІ Д	34.75—35.25
„ „ гат. ІІ Е	32.75—33.25
„ „ гат. ІІ Ф	31.25—31.75
„ „ гат. ІІ І	28.75—29.25
„ „ гат. ІІІ А	23.50—24.00
„ „ гат. ІІІ Б	22.00—22.50
Мука пшенична паст.	19.50—20.00
Мука пшенич. разова до 95%	29.75—29.50
Мука пшен. жит. вит. 0—30%	34.75—34.25
Мука житна гат. І. 0—50%	32.25—32.75
Мука житна гат. І. 0—65%	30.25—30.75
Мука житна гат ІІ. 50-65%	24.00—24.50
Мука житна разова 0 95%	25.50—25.75
Мука житна посеред. 65%	20.50—21.00
Висівки житні	13.75—14.00
Висівки пшен. грубі	14.50—14.75
Висівки пшен. мілкі	13.75—14.50

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 29. січня п. р. кооперативам платив за льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	2.65	зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	2.70	„
1 кг. масло експорт. дає вачет	2.70	„
молоко від 11. І. ц. р. . . .	0.16—0.17	„
яйця	4.00	„

Тенденція на масло звишкова, на молоко сильна, на яйця вдержана.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 29. І. п. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички І. кл., добре умясені, повногруді	1.10	зол
Індики І. кл., добре умясені, повногруді	0.95	„
Курки молоді І. кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кг. вгору	0.95	„
Качки товщені І. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.10	„

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Пані Марія Федакова вложила 100 (сто) зол. на ціли Товариства „Українська Захоронка“ замісць окремих подяк за надіслані вислови співчуття з приводу смерти бл. п. д-ра Степана Федака, за що Товариство складає щиру подяку.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.